

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

5^E JAARGANG

WOENSDAG 17 MAART 1920

No. 220

INHOUD

	Blz.
OP DEN GOEDEN WEG. (De Economische Nota van den Oppersten Raad) door Prof. Mr. G. W. J. Bruins	219
De Huurwetten door Ir. J. H. Faber	224
Effectenbeurswet door Mr. W. M. J. van Lutterveld	226
Een „Barter-Instituut“ in Zwitserland	228
Index-cijfers	229
AANTEKENING:	
België in Oost-Afrika	229
MAANDCIJFERS:	
Nederlandsche Handelsstatistiek	230
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	232—238
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

22 dezer. Aangeboden worden promessen en biljetten, vervallende 7 Mei a.s., welke kunnen dienen tot storting op de nieuwe staatsleening en promessen, vervallende 1 October a.s.

* * *

De wisselmarkt was de afgelopen week zeer bewogen. Aanvankelijk maakte de rijzing van alle koersen nog aanmerkelijken voortgang. De notering van Londen kwam op 10.70. Dollars werden Woensdag ter beurze tot 2.92½ verhandeld; Zwitserland, dat 14 dagen geleden 20 pCt. onder het goudpunt gedaald was, werd nu weder met agio verhandeld en ook Spanje was weder aanzienlijk boven het goudpunt en werd zelfs tot 50.50 afgedaan. Marken liepen in enkele dagen op tot 4.30. Donderdag trad echter een reactie in voor Ponden en Francs, die Vrijdag verderen voortgang maakte en ook de Marken medesleepte. Toen daarop Zaterdag vroeg bekend werd, dat er in Duitschland een nieuwe omwenteling was uitgebroken, liepen alle koersen weder even snel terug als zij de vorige dagen gestegen waren.

INSTITUUT**VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN**

Algemeen Secretaris: Mr. G. W. J. Bruins.

Assistent-Redacteur voor het weekblad: D. J. Wansink.

Secretariaat: Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.

Telef. Nr. 3000. Telegr.adres: Economisch Instituut.

Postcheque en girorekening Rotterdam No. 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 22,50 per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Advertentiën f 0,40 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.

15 MAART 1920.

Over het algemeen was de geldmarkt de afgelopen week iets minder ruim. De prolongatie-notering liep op tot 4¼ pCt. en particulier disconto, dat de vorige week meestal tot 3½ pCt. te plaatsen was, kon nu slechts voor 3¼ of 3½ pCt. ondergebracht worden. Later liep de prolongatie-notering weder terug tot 3¼ à 3½ pCt., maar er bleef een goede vraag naar geld bestaan, daar er door de regeering belangrijke bedragen aan de markt werden onttrokken ter aflossing van bij de bank ondergebrachte schatkistpromessen. De binnenlandsche wissels verminderden daardoor volgens den weekstaat van de Nederlandsche Bank met 24 miljoen gulden, waardoor de bankbiljettenomloop met 6 miljoen en de rekening-courant-saldi van anderen met 18 miljoen terugliepen.

* * *

De minister van financiën stelt de inschrijving open op f 220 miljoen schatkistpapier op Maandag.

OP DEN GOEDEN WEG.

Al mogen op het oogenblik de gebeurtenissen over onze Oostergrenzen op onze aandacht in de eerste plaats beslag leggen, de verzetting, die bezig is zich in de geesten der oude Entente te voltrekken, verdient niet minder belangstelling.

In Engeland begon het. Keynes' scherpe aanklacht tegen de loutere machtspolitiek, die het werk van Parijs kenmerkt, heeft diepen indruk gemaakt. Voor de waarheid van zijn uitspraak, dat aldaar de onverbiddelijke economische werkelijkheid, in al haar verschrikking óók voor den overwinnaar, volslagen uit het oog werd verloren, worden de oogen van steeds meerderen geopend. De naakte feiten, de ontzaglijke en nog steeds voortgaande stijging van het prijsniveau, de duidelijke taal, die de van hun kunstmatigen steun beroofde wisselkoersen spreken, doen zich gelden. Beseft wordt, voor welk een ontzaglijke taak van herstel en wederopbouw het verarmde en ontwrichte Europa zich gesteld ziet. Niet minder dan Keynes' boek heeft het Memorandum, waaraan Mr. Vissering's naam verbonden is en dat, gesteund door mannen uit de voornaamste landen, in alle soberheid de wonde plekken bloot legt en de voorwaarden voor het herstel aanwijst, zijn werk gedaan.

De Opperste Raad der Vredesconferentie geeft thans in de door haar op 8 Maart j.l. gepubliceerde en hierachter woordelijk weergegeven Nota voor het eerst blijk, ook voor deze zijde van het vraagstuk oog te hebben. Niet zonder strijd is deze Nota, welke tevens gelden mag als een antwoord op het genoemde Memorandum, tot stand gekomen. Een strijd, waarvan de inhoud in meer dan een opzicht de sporen draagt.

De Nota geeft in de eerste plaats eene algemeene

uiteenzetting van den toestand en wijst vervolgens op de noodzakelijkheid van opvoering der productie, inperking van het verbruik, optreden van overheidswege tegen den nemer van onredelijke winsten, herstel van het evenwicht in de ontvangsten en uitgaven van den Staat, deflatie van crediet en circuleerend ruilmiddel en samenwerking van alle klassen der maatschappij. Helderheid van uitdrukking en logische opbouw kenmerken het betoog, dat, belangrijk uitvoeriger dan het Memorandum, op deze algemeene punten zich met dit stuk vrijwel geheel dekt. Niet hier heeft de strijd gespeeld.

Het Memorandum verbond, als bekend, aan deze principieele uiteenzetting de conclusie, dat ten spoedigste moest worden overgegaan tot het bijeenroepen eener internationale valuta-conferentie, waarop de belligerenten van weerszijden en de neutrale landen vertegenwoordigd zouden zijn. Tevens verklaarde het Memorandum zich voor de noodzakelijkheid van eene internationale leening. Weliswaar moest in de eerste plaats en vóór alles de credietverleening langs de normale banen van handel en bankwezen in de hand worden gewerkt. Daarnaast zou evenwel voor een wezenlijk herstel van den toestand een internationale leening onvermijdelijk zijn. Enkele beginselen waarnaar hierbij zou moeten worden gehandeld, werden gesteld. Over de technische uitwerking liet het Memorandum zich niet uit.

Het is over deze denkbeelden — waarbij thans met de afwerende houding der Vereenigde Staten als nieuw feit moet worden gerekend — dat, voorzover zulks uit berichten en beschouwingen van beide zijden mag worden afgeleid, de strijd heeft gelopen.

Twee gezichtspunten stonden hierbij, naar het schijnt, tegenover elkander. Het eene standpunt, in de eerste plaats door Engeland ingenomen, ging uit van een internationale conferentie en was aan het denkbeeld van internationale credietverleening, daargelaten de vorm, die er aan moest worden gegeven, welgezind. Ingezien werd, dat langs den weg van particuliere credietverleening zonder meer, juist en vooral in het eerste, meest moeilijke tijdperk, geen voldoende resultaat kon worden bereikt. Een internationale credietorganisatie was dus aangewezen. Een centraal lichaam, deel van het organisme van den Volkenbond, zou hiervoor moeten worden geschapen.

Daartegenover stond het Fransche standpunt, dat vooral tegen het laatste volstrekt bezwaar had. Internationale credietverleening met de daardoor in het leven geroepen preferente vorderingen en den nasleep van internationale afrekeningen door handen eener eigen organisatie, zou onvermijdelijk leiden tot inperking van de thans absolute macht van de Commission des Réparations. Aan het Vredesverdrag, gelijk het was geconcipeerd, zou aldus een hoeksteen worden ontnomen. De Commission des Réparations, orgaan der oude Entente, onder het voorzitterschap van den afgetreden president der Fransche Republiek, Poincaré, zou naast zich krijgen een orgaan van den Volkenbond, waarin neutralen en wellicht zelfs vroegere tegenstanders vertegenwoordigd zouden zijn. Een eerste stap dus in de richting van Keynes' ideaal: de gansche schadevergoedingsregeling aan den Volkenbond en de organen van dien Bond.

Wie van de uitingen van Fransche zijde uit de dagen vóór de vaststelling der Nota kennis neemt, ontkomt niet aan den indruk, dat hier de wezenlijke kern ligt der tegenstelling. De Commission des Réparations, geboren uit de oorlogsvisie van tegenstander tegenover tegenstander, overwinnaar tegenover overwonnene — de Volkenbond opgetrokken op het beginsel van onderlinge samenwerking in het algemeen welzijn. Niet voor de eerste noch voor de laatste maal zal tusschen deze beide beginselen de strijd gaan.

De Nota — het kan niet worden ontkend — staat in haar definitieven vorm zeer dicht bij het Fransche standpunt. Kleine credieten, ter leniging van den

allerergsten nood, worden weliswaar in uitzicht gesteld, terwijl aan Duitsland het sluiten eener buitenlandsche leening, echter onder toezicht van de Commission des Réparations, wellicht zal worden toegestaan. Overigens vertrouwt de Raad, dat, wanneer eenmaal de productie zal zijn opgevoerd en de consumptie ingeperkt, wanneer tevens het staatsbudget in evenwicht zal zijn gebracht en voldaan zal zijn aan de verdere voorwaarden in de Nota gesteld, handelscredieten niet zullen uitblijven. Van den Volkenbond noch van eenige andere organisatie wordt gerept; inperking van de bevoegdheden van de Commission des Réparations is buiten discussie. Ook verder treedt in de Nota de oude oorlogsantithese naar voren. De in den Oppersten Raad vertegenwoordigde mogendheden zullen ook in de toekomst blijven samenwerken en voortgaan elkander te raadplegen over de onderlinge voedsel- en grondstofvoorziening. De oude Geallieerden alzoo — niet de nieuwe gemeenschap van den Volkenbond.

Met dat al, twee dingen staan vast. In de eerste plaats, dat in het algemeen de Opperste Raad gemeend heeft zich over de economische vraagstukken in het openbaar te moeten uitspreken. En ten tweede — wat voor het oogenblik hoofdzak is — dat, al wordt in de Nota met geen woord van eene internationale conferentie gerept, deze niettemin zal doorgaan en, naast de neutralen, ook de centrale landen onder haar leden zal tellen. Volgens de laatste berichten zal de conferentie te Madrid worden gehouden.

Onder deze omstandigheden is het, alles samengenomen, geoorloofd op de toekomst goeden moed te hebben. B.

NOTA.

De Opperste Raad van de Vredes-Conferentie heeft overwogen welke oorzaken gezamenlijk de tegenwoordige hoge kosten van levensonderhoud ten gevolge hebben en acht het wenschelijk de volgende verklaring openbaar te maken:

1. Algemeen overzicht van den toestand.

De oorlog, welken de democratieën van West-Europa gedwongen waren te ondernemen ter verdediging van hunne vrijheden en welken zij tot een gelukkig einde hebben gebracht, heeft tot onvermijdelijk gevolg de ontwrichting van het geheele economische leven in Europa.

Deze ontwrichting weerspiegelt zich in de stijging der prijzen, welke op het oogenblik de bron is van algemeene ontevredenheid onder de volkeren, oorlogvoerende en neutrale gelijkelijk. De geschiedenis wijst uit, dat hooge prijzen het onveranderlijk gevolg van oorlogen zijn geweest en dat, in vergelijking met de meeste andere oorlogen, de tegenwoordige positie allermint abnormaal is. In de Napoleontische oorlogen stegen de prijzen in Engeland met 75 pCt. en duurde het acht jaar aler zij weder normaal waren. In den Amerikaanschen burgeroorlog stegen de Amerikaansche prijzen met 100 pCt. en duurde het twaalf jaar of meer alvorens het oude niveau weder was bereikt. Als gevolg van dezen oorlog, den reusachtigsten van alle in de geschiedenis der wereld, zijn de algemeene groothandelsprijzen (wat niet vereenzelvigd moet worden met de kosten van levensonderhoud) sedert 1913 bij benadering gestegen als volgt:

Ver. Staten	120 percent.
Engeland	170 „
Frankrijk	300 „
Italië	300 „
België	300 „

Velerlei oorzaken dragen tot deze prijsstijging bij, die evenwel alle mogen worden beschouwd als direct of indirect gevolg van den oorlog. Gedurende bijna 5 jaren is de energie der volkeren in plaats van op productieven arbeid op destructieven arbeid gericht geweest; gedurende bijna 5 jaren zijn geen nieuwe hulpbronnen geopend en de hulpbronnen door vorige geslachten in het leven geroepen verbruikt of vernield. Om de volkeren, in den worstelstrijd betrokken, te kunnen voeden en uitrusten, hadden hunne Regeeringen den toekomstigen rijkdom van hunne landen te verhypothekeren in den vorm van credieten of papieren geld. De buitensporige schepping van deze bewijzen van deelgerechtigheid in toekomstig bezit, vergeleken met den omvang van het werkelijke volksbezit van het oogenblik, komt in de stijging der prijzen tot uiting.

Slechts harde oorlogsnoodzaak kan deze wijze van handelen rechtvaardigen of verontschuldigen. De er aan verbonden gevaren liggen voor de hand. Het algemeen besef van de noodzakelijkheid vast te houden aan een volstrekt evenwicht tusschen normale inkomsten en uitgaven is verzwakt en de gevone burger wordt door een illusie van welvaart misleid tot het geloof, dat er een toeneming is in wezenlijke rijkdom en een overvloed van beschikbare goederen, wat hem in zijn verkwistende levenswijze aanmoedigt.

Regeeringsingrijpen kan sommige gevolgen van de stijging der prijzen verzachten of maskeeren, doch kan de wezenlijke oorzaak, welke in de vernietiging van rijkdom gelegen is, niet wegnemen. Dit verlies aan rijkdom moge ten slotte slechts van geringe betekenis zijn vergeleken met het verlies aan menschenlevens, vrijwillig in den oorlog geofferd ten einde het militarisme te vernietigen en de nationale vrijheden in Europa te herstellen, de gevolgen van dit verlies aan materiele goederen kunnen slechts worden geheeld na verloop van tijd en de volkeren van Europa zullen, indien zij dit proces wenschen te versnellen, zich aan de werken des vredes met dezelfde kracht en toewijding moeten geven als zij zulks deden aan de voortzetting van den oorlog. In het volgende overzicht van den toestand geeft de Conferentie de lijnen aan, waarlangs naar haar oordeel de oplossing van het probleem het best kan worden gevonden. IJdel is het echter te meenen, dat de gevolgen van den oorlog met één pennestreek kunnen worden uitgewischt.

2. De vrede-toestand nog niet hersteld.

Op het oogenblik is Europa nog bij lange na niet tot den toestand van vollen vrede teruggekeerd. Rusland heeft volgens de berichten legers in het veld tot een totaal van 1.500.000 man of meer. De demobilisatie dezer legers is, zooals vanzelf spreekt, een eerste voorwaarde voor den vrede in Europa. Maar ook vele van de staten, welke als gevolg van den oorlog zijn geschapen of vergroot, hebben nog het voorkomen van gewapende kampen en niet minder dan 1.000.000 man zijn nog onder de wapenen in Polen, Roemenië en de nieuwe staten, gevormd uit Oostenrijk-Hongarije. Bovendien, al komen gewapende conflicten niet meer voor, de wederkeeringe najver en de tegenstellingen, welke het natuurlijk eerste stuk van den oorlog, beheerschen nog vele van de Europeesche volkeren en leiden tot het oprichten van kunstmatige economische slagboomen, welke op ernstige wijze het herstel van de algemeene welvaart moeten belemmeren, voorzover zij dit herstel niet geheel onmogelijk maken.

De eerste stap voor het herstel van Europa is het proces van demobilisatie in alle landen te voltooien, de gansche lichamelijke geschikte bevolking weder voor vredesdoeleinden te werk te stellen en op alle wijzen de normale uitwisseling hunner producten in de hand te werken. Zoolang niet aldus de vrede-toestand in iedere richting is hersteld, zal Europa, dat gedurende de afgelopen oorlogsjaren op zoo verschrikkelijke wijze geleden heeft, blijven lijden door de onrust en het gebrek aan onderling vertrouwen, welke de natuurlijke gevolgen zijn van de jaren, welke het doorleefd heeft.

3. Afneming van de productie.

De vrijheid is inderdaad voor Europa bewaard gebleven en de bedreiging met militaire overheersching is verdwenen. Dit groote resultaat laat evenwel overwinnaars en overwonnenen gelijkelijk verarmd en verzwakt achter. Dood of verminking heeft miljoenen mannen in den eersten bloei van hun leven aan productieven arbeid onttrokken. En andere miljoenen zijn voorgoed in productief vermogen achteruitgegaan door hun lijden op het slagveld of door ziekte of ontbering thuis. In plaats van op den steun dezer zonen te kunnen rekenen, heeft ieder land op de ruimst mogelijke wijze te voorzien in het onderhoud van de verminkten en van de gezinnen der gevallen en zullen deze uitgaven tal van jaren op het nationale inkomen als een eerste last blijven drukken. Middelerwijl hebben zij, die bleven, nog niet hun oude arbeidskracht herwonnen en nog niet hun standaard van productie zoodanig herzien, dat hierin een compensatie gevonden kan worden voor de vermindering van het aantal werkuren, welke de publieke opinie in alle landen heeft geëischt en bezig is te verkrijgen. Tegelijkertijd is van de machines, waarmede deze tekorten wellicht zouden kunnen worden aangevuld, veel vernietigd en uog meer versleten, aangezien gedurende den oorlog de noodige vernieuwing niet mogelijk was. In het bijzonder zijn alle transportmiddelen ontvriecht en is de bruikbaarheid van de spoorwegstelsels overal achteruitgegaan.

Bij deze verliezen van algemeenen aard moeten worden gevoegd de speciale verstoringen der productie in de verschillende landen. Zoo zijn bijvoorbeeld uiterst vruchtbare

landstreken, in het bijzonder in Frankrijk en in Noord-Italië, verwoest, terwijl in Frankrijk daarnevens industrieele centra en mijnstreken, voor haar industrie van vitaal belang, geheel vernield zijn, zoodat zij in een reeks van jaren niet in staat zullen zijn hun productie te hervatten. Ook in België hebben de nationale industrieën gedurende de bezetting belangrijk geleden. Duitschland aan den anderen kant heeft haar fabrieken en installaties intact, maar is verlamd door volslagen gebrek aan kapitaal en crediet en door de algemeene ontwrichting, gevolg van de geleden nederlaag; in Oostenrijk hebben deze omstandigheden geleid tot de volledige instorting van het economisch leven. Rusland is door alle weeten van den burgeroorlog gegaan en is nog steeds het slachtoffer van anarchie en verwarring. Ieder land lijdt onder andere moeilijkheden, maar ieder draagt het zijne bij tot het gemeenschappelijk tekort.

Op landbouwgebied is Rusland, vóór den oorlog de voornaamste graanschuur van Europa, dat deze producten zoozeer behoeft, hetzij in het geheel niet produceerende geweest, hetzij volstrekt buiten staat geweest met haar naburen de producten die zij bezit, te ruilen. In Roemenië, dat voor den oorlog jaarlijks meer dan zes miljoen quarters tarwe placht uit te voeren, zijn de grondbezitverhoudingen zeer veranderd, zoodat het land thans heeft opgehouden aan tarwe meer te produceeren dan voldoende is voor de volstrekte behoeften der eigen bevolking. Inderdaad werd op 1 December j.l. vastgesteld, dat slechts 530.000 hectaren waren bezaaid tegen een jaarlijks gemiddelde vóór den oorlog van 1.900.000 hectaren. Eenige verbetering schijnt intusschen daarna te zijn ingetreden. Andere landen, als Frankrijk en Duitschland, welke tevoren grootendeels in eigen behoeften voorzagen, zijn op het oogenblik, tengevolge van de verwoesting van het land, de vernieling van gebouwen en machines of het gemis aan kapitaal en meststoffen, buiten staat meer te produceeren dan een fractie van wat vereischt is voor hunne eigen behoeften en zien zich diensvolgens in toenemende mate genoodzaakt op de wereldmarkt op te treden als mededinger naar de thans beschikbare beperkte hoeveelheden.

Wat de steenkool betreft, is eveneens in ieder land de productie achteruitgegaan. Bij benadering kunnen voor 1913 en 1919 resp. de volgende cijfers worden gegeven:

	1913	1919
Engeland	292.000.000	234.000.000
Frankrijk (incl. Lotharingen)	44.000.000	22.000.000
Duitschland (excl. Saarbekken en Lotharingen) ¹⁾	173.000.000	109.000.000
Vereenigde Staten	517.000.000	495.000.000

Alhoewel gedetailleerde statistieken ontbreken, toonen de gegevens, waarover beschikt wordt, aan, dat de productie in fabrieken en takken van handwerkijverheid de geheele wereld over, beneden den standaard is, waarop zij vóór den oorlog stond en ver beneden de vraag naar producten. De onderproductie, welke van al deze oorzaken het gevolg is, treedt aan den dag in een acuut tekort in die essentieele goederen, waarvan het economisch leven van Europa afhangt.

Het is noodig deze situatie met denzelfden moed onder de oogen te zien, als van beide kanten gedurende den oorlog werd ten toon gespreid. De energie, die toen gegeven werd aan de productie van levensmiddelen, moet herleven en verdubbeld worden ten einde den toestand te herstellen. Het moet den bebouwers van den bodem in ieder land een eerezaak wezen, te toonen, dat vrede meer product van de natuur kan verkrijgen dan oorlog. Europa moet maatregelen nemen om zichzelf ruimer van het benodigde voedsel te voorzien ten einde haar volle activiteit te herkrigen en veel kan worden bereikt, wanneer de noodzakelijke voorbereidselen zonder uitstel worden genomen.

Wat de industrie in het algemeen aangaat, moet iedere Regeering stappen doen ten einde de eigen bevolking te doordringen van het besef, dat beperking van productie de stijging der prijzen direct in de hand werkt en dat in de eerste plaats toeneming van productie noodig is om het probleem op te lossen. Elk voorstel, dat in deze richting kan medewerken, verdient de meest nauwgezette aandacht.

De Regeeringen moeten samenwerken tot het herstel van het gemeenschappelijk economisch leven in Europa, dat in den meest organischen onderlingen samenhang staat, door het regelmatig uitruilen hunner producten mogelijk te maken en door zich van arbitrair ingrijpen in den natuurlijke stroom van den Europeeschen handel te onthouden.

4. Toeneming der consumptie.

Naast dit alles is er, in plaats van een inperken van den standaard van consumptie in verband met dit tekort aan

¹⁾ Zonder bruinkool.

producten; integendeel een algemeene neiging om in steeds toenemende mate beslag te leggen op de beperkte hoeveelheden goederen, die beschikbaar zijn. De toeneming van consumptie neemt den vorm aan van een steeds intensiever vraag naar artikelen van iedere soort. De vraag niet alleen naar voedingsmiddelen, maar evenzeer naar kleding, schoeisel en andere vervaardigde artikelen overtreft in de meeste landen verre het aanbod, terwijl weelde-artikelen van iedere soort een gereeder markt vinden dan in bijkans iedere vroegere periode.

De algemeene buitensporigheid, welke thans over de geheele wereld valt op te merken, is een verschijnsel, hetwelk bijna onveranderlijk volgt op iedere groote menschelijke catastrofe. Zij, die vertoefd hebben in een district, dat door een aardbeving was getroffen, weten zulks en de geschiedenis van de groote plagen, welke Europa hebben bezocht, illustreert dit ten volle. De gevolgen zijn steeds voor de getroffen volkeren uit een economisch oogpunt rampzalig geweest. Het moet een van de eerste oogmerken van iedere Regeering zijn, de maatregelen te nemen, die, de omstandigheden der bevolking in aanmerking genomen, geëigend zijn om iederen burger te doen beseffen, dat voor het oogenblik, tot tijd en wijle de voorraden weder toegenomen zullen zijn, ieder, door beperking van verbruik en een onzelfzuchtig zich onzeggende, het best in staat zal zijn zichzelf en de wereld te helpen, en dat buitensporigheid de nationale moeilijkheden en gevaren doet toenemen.

5. Crediet- en Geldinflatie.

De ontzaglijke toeneming van koopkracht van Europa, welke in deze buitensporigheid zich weerspiegelt, is ontstaan door de inflatie van crediet en ruilmiddel gedurende den oorlog. In het algemeen gesproken mag het huidige prijsniveau worden beschouwd als de uitdrukking van de verhouding tusschen koopkracht aan den eenen kant en de hoeveelheid verkrijgbare goederen en diensten aan den anderen kant. Teneinde den oorlog te kunnen voortzetten heeft, in het bijzonder in de Europeesche landen, iedere Regeering voor de noodzakelijkheid gestaan de hoeveelheid in omloop zijnd ruilmiddel te vergrooten. Niet in staat voldoende gelden te verkrijgen door belasting en door leeningen uit reële besparingen, waren zij gedwongen hun toevlucht te nemen tot leenen van de banken en het gebruikmaken van de drukpers. Additioneële koopkracht werd aldus gegeven in de handen van het publiek op een oogenblik waarop de hoeveelheid beschikbare goederen vermindering onderging. Zoo is de biljettencirculatie bij benadering als volgt gestegen:

In Engeland van £ 30.000.000 in 1913 op ongeveer £ 450.000.000 in 1919 (ongeveer £ 120.000.000 van dit laatste bedrag neemt de plaats in van in 1913 circuleerende gouden munt).

In Frankrijk ¹⁾ van £ 230.000.000 in 1913 op £ 1.500.000.000 in 1919.

In Italië ¹⁾ van £ 110.000.000 in 1913 op £ 700.000.000 in 1919.

In België ¹⁾ van £ 40.000.000 in 1913 op £ 200.000.000 in 1920.

Terwijl de oorlogsleeningen (welke met inflatie in nauw verband staan) voor Engeland £ 7.000.000.000 overtreffen; voor Italië ¹⁾ £ 2.750.000.000;

voor Duitsland ¹⁾ (afgescheiden van verplichtingen tot schadevergoeding) £ 9.500.000.000;

voor de Vereenigde Staten ¹⁾ £ 5.000.000.000.

De totale oorlogsschuld in de wereld belooft ongeveer £ 40.000.000.000.

In geheel Europa zijn de prijzen met enkele geringe uitzonderingen thans uitgedrukt in papier. Maar de goudprijzen zijn ook gestegen, wat zeggen wil, dat goud geringer koopkracht heeft dan vóór den oorlog. Dit is het onvermijdelijk gevolg van de talrijke vormen van besparing, die op het goud als ruilmiddel hebben plaats gevonden en, aan den anderen kant, van de verstrooiing van goudvoorraden vroeger in Europa aangehouden, en de voortdurende accumulatie van zoodanige voorraden in andere landen. Aldus zijn in de Vereenigde Staten, niettegenstaande de gouden standaard effectief gebleven is, de prijzen 120 pCt. boven het oude niveau gestegen. Waar in laatste instantie in de koopkracht van het goud de prijzen gemeten worden, moet het duidelijk zijn, dat reeds de verandering hierin aansprakelijk is voor een belangrijk deel van de stijging der goederenprijzen, uitgedrukt in de geldsoorten van de verschillende landen.

Een belangrijk deel van de stijging der prijzen in Europa is het gevolg van deze depreciatie van het goud, maar daarenboven is er een verdere depreciatie, gevolg van de overma-

tige uitgifte van papieren geld. De voortdurende vergroting van den papierengeldvoorraad met het noodzakelijk gevolg van voortdurende daling van wisselkoersen verhindert het verleenen van de noodzakelijke handelscredieten en belemmert aldus het hervatten van het handelsverkeer.

Voor het herstel van Europa is het volstrekt noodzakelijk, dat aan de creatie van voortdurend meer papiergeld en voortdurend meer Regeeringscredieten een eind wordt gemaakt. Dit moet gebeuren, zoo spoedig aan de oorlogsuitgaven een eind is gekomen.

6. Onredelijke winstneming.

Onredelijke winstneming, „profiteering”, is gevolg van de schaarschte aan goederen. Vermindering der inflatie en een druk op de voortdurende prijsstijging zal ertoe bijdragen om aan de omstandigheden, die het nemen van onredelijke winsten mogelijk maken, een eind te maken. Wil echter de samenwerking van alle klassen tot de vermeerdering der productie kunnen worden verkregen, dan is het van essentieel belang, dat iedere Regeering in verband met de omstandigheden waaronder de eigen bevolking verkeert, de noodige stappen doet ten einde aan de arbeidende klasse zekerheid te geven, dat de lasten, welke zij verzocht wordt met inspanning van alle krachten te verminderen, niet verzwaaard worden door hen, die de economische moeilijkheden, waarin Europa verkeert, pogen te exploiteeren voor hun persoonlijke belangen.

7. Beperking van overheidsuitgaven.

De Mogendheden op de Conferentie vertegenwoordigd, hebben hunne legers met veel grooter snelheid dan verwacht kon worden, gedemobiliseerd. Toch moet nog voorzien worden in zware abnormale uitgaven als gevolg van den oorlog (in het bijzonder in verband met het herstel van de verwoeste streken). Deze uitgaven mogen worden beschouwd als een deel van den last van den oorlog. Ten einde echter het proces van inflatie te beëindigen en het proces van deflatie te beginnen, moeten door ieder land de noodige maatregelen worden genomen om de loopende overheidsuitgaven te dekken uit het nationale inkomen en zoo spoedig mogelijk te beginnen met een reductie van de vlottende schulden. Het beste middel is, dat de schulden worden verlaagd uit het inkomen. Voorzover dit evenwel niet mogelijk is, moeten de vlottende schulden worden geconsolideerd door middel van leeningen op langere termijn, gevonden uit de besparingen der bevolking. Uit deze zelfde besparingen moeten eveneens de nieuwe kapitaalsuitgaven worden gedekt. De Regeeringen op de Conferentie vertegenwoordigd, hebben het nemen van tot dit doel geëigende maatregelen in overweging genomen.

8. Beperking van particuliere uitgaven.

Particuliere zuinigheid evenwel is niet minder urgent dan zuinigheid in de regeeringsuitgaven. Alleen door een sobere levenswijze van alle klassen der bevolking, kan het kapitaal worden bespaard, dat dringend noodig is voor het herstel van de door den oorlog veroorzaakte schade en voor het weder op vollen gang brengen van de industrie, waarvan de toekomstige productie afhankelijk is. Het is van het grootste belang, dat ieder burger in ieder land tot het besef wordt gebracht, dat zoo goed als in den oorlog zijn particuliere besparingen ter beschikking moesten worden gesteld voor de goederen en diensten, die de overheid noodzakelijk in handen moest hebben voor de voortzetting van den oorlog, zoo in de periode van reconstructie individueele zuinigheid en besparing den prijs van de onmisbare goederen zoowel voor hemzelf als voor zijne medeburgers zullen doen dalen en kapitaal zullen vrijmaken voor den wederopbouw van zijn land en het industrieel herstel over de geheele wereld.

9. Instorting der wisselkoersen.

Het handelsverkeer, van welks hervatting het herstel van de wereld afhankelijk is, wordt beheerscht door de wisselkoersen, waarvan de meeste gedurende het afgelopen jaar in meerdere of mindere mate ontwricht zijn. Het disagio der Europeesche valuta's op New York bedraagt op het oogenblik ongeveer:

Pond Sterling	30 percent.
Frank (Parijs)	64 „
Frank (Brussel)	62 „
Lire	72 „
Mark	96 „

De stand der wisselkoersen weerspiegelt niet den wezenlijken financieelen toestand der betrokken landen, mits hun bedrijfsleven weder op gang kan worden gebracht. Voor een deel is het disagio het gevolg van de depreciatie in koopkracht van de verschillende muntstelsels, voor een deel is het echter tevens gevolg van het ontbreken van export. Tal van landen zijn op het oogenblik geheel afhankelijk van den invoer van voedsel, grondstoffen en andere behoeften, terwijl zij tevens niet in staat zijn tot export, in de verte voldoende

¹⁾ Omgezet in pond sterling tegen ongeveer pari-koers.

om de noodige betaalmiddelen te verschaffen. Het resultaat is geweest een overmatige vraag naar het zeer beperkte aangeboden wisselmateriaal, wat de wisselkoersen omlaag heeft gedrukt tot voorbij het punt, dat overeenkomt met de wezenlijke koopkracht der muntstelsels in de koopende en verkoopende landen. In dezelfde mate, waarin aldus de wisselkoersen naar beneden zijn gedrukt, zijn de prijzen der ingevoerde goederen omhoog geforceerd en in het algemeen de prijzen van voedingsmiddelen en grondstoffen gestegen. Het definitieve geneesmiddel is den export op te voeren tot het vereischte niveau, hetgeen aan de betrokken landen moet worden ingeprent. Het is echter onmogelijk de uitvoeren dadelijk voldoende te doen stijgen, zoodat, tenzij stappen worden gedaan om iets anders in de plaats te stellen, de situatie spoedig ernstiger zal worden. Het is daarom urgent tijdelijk het evenwicht op de betalingsbalans te herstellen door middel van handelscredieten, vergezeld van een beperking van allen niet volstrekt noodigen import tot een absoluut minimum.

10. Moeilijkheden bij creditverleening.

Pogingen om van regeeringswege de wisselkoersen te manipuleeren zullen slechts het uiteindelijk herstel vertragen. Middelerwijl moeten middelen gevonden worden om de ineensstorting van het handelsverkeer te voorkomen. Op het huidig oogenblik zijn de Regeringen van Europa niet in staat méér leeningen van overheidswege te verschaffen, except van een zeer beperkten omvang met het doel de meest erge ellende te verzachten. Staatshulp op dit gebied zou op zijn best geheel onvoldoende blijken. Het is door het hervatten van het verlenen van handelscredieten, dat de noodwendige middelen gevonden moeten worden ten einde den uitruil van de hulpbronnen in de wereld te verzekeren. De conferentie is er van overtuigd, dat zulke credieten vanzelf zich zullen gaan voordoen, zoo spoedig de regeringen de noodige stappen hebben gedaan ten einde het vertrouwen in hun commercieele en financieele politiek te versterken.

De Mogendheden op de Conferentie vertegenwoordigd erkennen met dat al de noodzakelijkheid van voortdurende samenwerking op dit gebied. Zij zullen voortgaan elkander te raadplegen inzake de voorziening met en distributie van de onmisbare grondstoffen en voedingsmiddelen met als doel een spoedig herstel van den normalen toestand.

Zij erkennen voorts de speciale positie van de verwoeste streken, speciaal in Frankrijk, met het oog zoowel op den omvang dezer verwoestingen, als op de er uit voortvloeiende vermindering der oogenblikkelijk aanwezige hulpbronnen en de zware kapitaalsuitgaven, die noodig zullen zijn voor herstel. Het herstel van de verwoeste streken is een eerste belang voor den wederopbouw van Europa.

Tevens hebben zij overwogen de speciale omstandigheden, waarin Duitschland verkeert, alwaar de ondernemingsgeest op het oogenblik verlamd en de mogelijkheid handelscredieten te verkrijgen uitgesloten is, als gevolg van de omstandigheid, dat de verplichtingen tot schadeloosstelling nog geheel onbekend zijn. Het is hierom niet minder in het belang der geallieerden als van Duitschland zelf, dat zoo spoedig mogelijk het totaal bedrag van de door Duitschland onder het verdrag van Versailles te betalen schadeloosstelling kome vast te staan en dat, in overeenstemming met de bepalingen van het Verdrag en het antwoord der Geallieerde en Geassocieerde Mogendheden aan de Deutsche gedelegeerden dd. 16 Juni 1919, Duitschland in staat worde gesteld de onmisbare levensmiddelen en grondstoffen te verkrijgen en, zoo noodig, naar het oordeel der Commissions des Réparations, vergunning ontvange in het buitenland een leening te plaatsen, teneinde in haar oogenblikkelijke behoefte te voorzien, tot zoodanig bedrag en met zoodanige preferentie als de Commission des Réparations noodzakelijk zal achten. In het geval van Oostenrijk erkennen de vertegenwoordigde Mogendheden, dat zelfs meer daadwerkelijke hulp vereischt kan zijn.

11. Noodzakelijkheid van samenwerking van alle klassen.

Het overzicht, dat de conferentie van den toestand gegeven heeft, wijst uit, dat de wederopbouw van Europa noodzakelijkerwijs een langzaam proces zal zijn, dat niet kan worden verhaast langs zijwegen van welke soort ook. Daar-entegen kan het op de meest ernstige wijze worden belemmerd door de verstoring der productie door stakingen, uitsluitingen en onderbrekingen van den arbeid van allerlei aard. De beschaving van Europa is inderdaad ernstig geschokt en teruggezet, doch verre van volstrekt geruïneerd door de ontzaglijke worsteling, welke zij heeft doorgemaakt. Het herstel van haar levenskracht hangt thans af van de volledige samenwerking van al haar kinderen, die het in hun eigen macht hebben het proces van wederopbouw te ver-

tragen of te versnellen. Het is de hoop van iedere Regeering, dat verbeterde levens- en arbeidsvoorwaarden aan de arbeidende bevolking mogen kunnen worden verzekerd. Om dit te bereiken moet evenwel ieder individu zijn beste krachten geven aan het herstel van zijn land. Neemt men de Geallieerde landen als één geheel, dan kan op een opmerkelijk herstel van de industrie gewezen worden. Ongeveer 18 maanden zijn verlopen sinds de vijandelijkheden werden gestaakt. De reactie welke noodzakelijkerwijs op de intense spanning van den oorlog volgde, verdwijnt geleidelijk. De burgers van ieder land zijn bezig hun oude vredesarbeid weder ter hand te nemen. In hun hernieuwde werkzaamheden ziet de conferentie een duidelijke aanwijziging van hernieuwde welvaart.

12. Samenvatting der conclusies.

Op grond van bovenstaande overwegingen geeft de Opperste Raad, na een zorgvuldig onderzoek van alle zijden van dit zoo vitale en urgente probleem, tot verbetering van de huidige economische moeilijkheden in Europa eenstemmig het volgende in overweging:

1. Het is van volstrekt belang, dat de vredestoestand zoo spoedig mogelijk over de geheele wereld ten volle wordt hersteld. Teneinde dit doel te bereiken is het wenschelijk:

a. dat vrede en normale economische verhoudingen zoo spoedig mogelijk in geheel Oost-Europa hersteld worden;

b. dat de legers overal zullen worden teruggebracht op voet van vrede, dat de bewapening zal worden beperkt tot het laagst mogelijke minimum, overeen te brengen met de nationale veiligheid, en dat de Volkenbond wordt uitgenoodigd zoo spoedig mogelijk voorstellen in deze richting onder de oogen te zien;

c. dat de Staten, die, als resultaat van den oorlog, geschapen of vergroot zijn, dadelijk eene volledige en vriendschappelijke onderlinge samenwerking herstellen en maatregelen nemen tot den onbelemmerden onderling uitruil van goederen, opdat de natuurlijke eenheid van het economische leven van Europa niet worde benadeeld door het oprichten van kunstmatige economische slagboomen.

2. Niet alleen de Regeering van ieder land, doch allen, die waar ook deel hebben aan de productie, behooren oogenblikkelijke aandacht te geven aan de uitvoering van alle maatregelen, die bij kunnen dragen tot het weder geheel ter hand nemen van den vredesarbeid, tot het in de hand werken van grooter opbrengst van de zijde van de arbeidende klasse, tot het in beter toestand brengen van machines en vervoermiddelen en tot het verwijderen van storende factoren als het nemen van onredelijke winst.

3. Iedere Regeering overwege ten spoedigste de middelen om haar landgenooten van iederen rang en stand te doordringen van de volstrekte noodzakelijkheid alle buitensporigheden te onderdrukken en de uitgaven te beperken, ten einde het gat, dat in de eerste jaren noodzakelijkerwijs zal bestaan tusschen de vraag naar en het aanbod van onmisbare goederen, te overbruggen.

4. Het is noodzakelijk, dat spoedig maatregelen worden genomen tot de deflatie van credit en ruimmiddel:

a. door de loopende Regeeringsuitgaven terug te brengen tot binnen de perken der inkomsten;

b. door zoodanige verdere belastingen op te leggen als noodzakelijk is om dit resultaat te verzekeren;

c. door verplichtingen op korten termijn te fundeeren door middel van leeningen, gevonden uit de besparingen der bevolking; en

d. door de biljettencirculatie zonder verwijl te limiteeren en geleidelijk te verkleinen.

5. Waar de voorziening met grondstoffen volstrekt noodzakelijk is voor het weder op gang brengen der industrie, behooren middelen te worden gevonden, waardoor de landen, die bij den tegenwoordigen stand der wisselkoersen niet in staat zijn inkoop te doen op de wereldmarkt en daarmede hun economisch leven weder in gang te zetten, handelscredieten kunnen verkrijgen. Het zal mogelijk zijn deze tot stand te doen komen, wanneer de landen de veranderingen hebben aangebracht aangegeven in de voorafgaande paragrafen.

6. De Mogendheden op de Conferentie vertegenwoordigd erkennen de noodzakelijkheid van voortgezette samenwerking tusschen de Geallieerden en van het wegnemen der belemmeringen tegen een gemakkelijken uitruil van onmisbare goederen. Zij zullen voortgaan elkander te raadplegen over de voorziening met en de distributie van de noodwendige grondstoffen en voedingsmiddelen met het oog op een spoedig herstel van den normalen toestand.

7. De Mogendheden op de Conferentie vertegenwoordigd, hebben nauwkeurig aandacht gewijd aan het bijzondere geval van de verwoeste gebieden, meer in het bijzonder in

Noord-Frankrijk. De wederopbouw van deze streken is van primair belang voor het herstel van het economische evenwicht in Europa en het weder opnemen van het normale handelsverkeer. Het is duidelijk, dat de zeer groote bedragen, voor dit doel noodzakelijk, niet verkregen kunnen worden uit loopende inkomsten, terwijl evenmin het herstellingswerk uitgesteld kan worden tot de schadevergoeding door Duitsland onder het Vredesverdrag verschuldigd, ontvangen is. Onder deze omstandigheden erkennen de Mogendheden, op de Conferentie vertegenwoordigd, dat het redelijk is, dat de omvangrijke bedragen, voor dit herstel vereischt, verkregen worden uit leeningen, in anticipatie op de betaling der schadevergoedingen voorzien in het Verdrag, en dat de beperkingen, die zij wenschen te zien aangelegd aan nieuwe leeningen, niet van toepassing zijn op leeningen en crediten, verkregen met het doel deze abnormale kapitaalsuitgaven te dekken.

8. De Mogendheden op de Conferentie vertegenwoordigd, hebben in overweging genomen art. 235 en volgende van het Verdrag van Versailles, benevens de passages, voorkomend in het schrijven, op 16 Juni 1919 door den Oppersten Raad tot de Deutsche gedelegeerden gericht, waarbij de mogelijkheid onder het oog wordt gezien, dat Duitsland voorstellen zal kunnen doen ter fixatie van het totaal bedrag aan schadevergoeding door haar te betalen, en dat aan dit land gelegenheid zal kunnen worden gegeven de noodzakelijke levensmiddelen en grondstoffen te verkrijgen, voordat de betalingen op de schadevergoeding een aanvang nemen. De Mogendheden zijn eenstemmig van oordeel, dat het wenschelijk is in het belang zoowel van Duitsland als van haar crediteuren, dat het totale voor schadevergoeding te betalen bedrag binnenkort kome vast te staan. Zij wijzen er op, dat onder het bij het Verdrag gevoegd Protocol een periode van vier maanden van af de onderteekening van het Verdrag was gelaten, gedurende welke Duitsland de bevoegdheid had voorstellen van de bedoelde soort in te dienen. Zij zijn eenstemmig van oordeel dat, gelijk de zaken nu staan, deze periode behoort te worden verlengd.

DE HUURWETTEN.

De volkshuisvesting baart der regeering van stad en land groote zorg. Dat was reeds zoo voor den oorlog, maar in de jongste jaren is de zaak van kwaad tot erger geloopt en optimisten die gehoopt hadden, dat het inluiden van den vrede de grootste moeilijkheden op dit gebied zou wegvagen, moeten diep teleurgesteld zijn. Niet alleen klaart de lucht niet op, er zijn allerlei aanwijzingen, dat het kwaad dieper gaat invreten en dat herstel van iets wat op een normale woningmarkt gelijkt in afzienbaren tijd niet te bereiken zal zijn.

De eerste symptomen, dat het ernst ging worden, deden zich in den aanvang van 1916 voor en de regeering vond aanleiding, om de te vreezen overdreven speculatie in woningen en het daarmee — in wisselwerking — verband houdende opdrijven der huren tegen te treden door het indienen van een wetsvoorstel, dat zonder ingrijpende wijzigingen, maar niet zonder principieel verzet de beide Kamers der Staten-Generaal passeerde en wet werd. Deze wet van 26 Maart 1917 (Staatsblad no. 257) staat bekend als de Huurcommissiewet en bepaalt ten principale, dat een eigenaar van een kleine woning¹⁾, na de instelling eener Huurcommissie, geen hogere huur mag bedingen, tenzij hij op die verhooging vooraf heeft verkregen de goedkeuring van de Huurcommissie.

Als leiddraad bij haar rechtspraak vond de Huurcommissie in art. 4, het in negatieven zin imperatieve, voorschrift, dat een hogere huurprijs niet mag worden goedgekeurd, zoo de verhuurder niet aannemelijk maakt, dat de hogere huurprijs redelijk is, in verband met de normale huurwaarde op 1 Januari 1916, vermeerderd met de hogere uitgaven, die hij *ter zake van de woning* heeft te bestrijden.

De naleving van de wet wordt verzekerd door art. 9, dat een strafsanctie geeft, maar ongetwijfeld in hooger mate door art. 8, dat een civielrechtelijke sanctie

¹⁾ Art. 10 van de wet geeft aan welke huurwaarden voor verschillende gemeenten de toepasselijkheid van de wet begrenzen.

inhoudt en elke huur automatisch terugbrengt tot de huur van 1 Januari 1916, tenzij een andere huur is goedgekeurd of vastgesteld door de Huurcommissie.

Een prijszetting dus met iets als een sliding scale in zoover het uitgaven ten behoeve van de woning betreft, maar een doelbewuste uitsluiting van meerdere inkomsten voor den eigenaar.

Reeds spoedig bleek, dat de wet eene aanvulling behoefde, omdat er, bij de heerschende woning-schaarschte, een soort premie ontstond op ledige woningen. Men kon nu een huurder niet opslaan, maar men kon de huur opzeggen en daardoor trachten hem te nopen het huis te koopen of het, met voordeel, aan een derde verkoopen. Dat was nu niet zoozeer te vreezen voor eigenlijke arbeiderswoningen, maar bij middenstandswoningen en heerenhuizen vond dat middel, om conjunctuurwinst binnen te halen, ruimschoots toepassing. Ook was spoedig na de invoering van de Huurcommissiewet gebleken, dat niet alleen de arbeiders en daarmee gelijk te stellen klassen te lijden hadden onder woningschaarschte, maar dat de middenstand en de ambtenaren voor even groote, zoo niet grootere, moeilijkheden stonden. Zij immers werden geacht de door hen betrokken woning wel te kunnen koopen en zij werden voor de keuze gesteld: koopen of verhuizen en in elk geval meer betalen.

Twee jaar na het tot stand komen van de Huurcommissiewet (1½ jaar na hare inwerkingtreding) kwam eene wijziging en eene aanvulling tot stand, die in de eerste plaats ook de woningen van hogere huurwaarde onder werking van de Huurcommissiewet bracht, maar die voorts bedoelde het opzeggen van de huur, als middel om tot koop te dwingen, krachteloos te maken.

De wet van 25 Maart 1918 (Staatsblad no. 182) bekend als de Huuropzeggingswet bepaalt, ten principale, dat een huurder, wien de huur is opgezegd, zich bij verzoekschrift kan wenden tot de huurcommissie, met verzoek de opzegging nietig te verklaren.

De huurcommissie willigt dat verzoek in, indien haar summierlijk blijkt, dat de huurder gedurende den huurtijd zijne verplichtingen op behoorlijke wijze is nagekomen, en dat overigens voor de inwilliging van het verzoek eene geldige reden bestaat. Als geldige reden, in den zin der wet, wordt beschouwd, dat de huurder in ernstiger mate in zijn belangen zou zijn geschaad, indien hij weg moet, dan de verhuurder in de zijne, indien de huur — al dan niet gewijzigd — wordt gecontinueerd.

We zijn nu weer twee jaar verder en bij Koninklijke boodschap van 12 Februari werden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal drie wetsontwerpen aangeboden, die zich met de volkshuisvesting bezig houden, t.w.:

1. Een wijziging van de Huurcommissiewet.
2. Een aanvulling van de Woningnoodwet.
3. Maatregelen tegen het onbewoond laten van woningen.

Vier jaar na het tot stand komen van de eerste wet en nagenoeg 1½ jaar na het eindigen van den oorlog zijn er dus weer nieuwe maatregelen noodig om in de gevolgen van den steeds acuter woningnood tegemoet te komen. Dat was niet voorzien, zeker niet van de regeeringstafel; immers toen de heer Stork, Minister Ort vroeg of de „buitengewone omstandigheden”, die den levensduur van de wet bepaalden, zouden hebben opgehouden te bestaan, zoodra praktisch de tegenwoordige wereldoorlog ten einde is, luidde het antwoord daarop, zonder voorbehoud, bevestigend.

Wij leven snel tegenwoordig, de Huurcommissiewet zal worden gewijzigd, d.w.z. bestendigd, nieuwe dwangmaatregelen worden in uitzicht gesteld en op het Congres voor Sociale Hygiëne, in Augustus 1919 te Groningen gehouden, achtten ook de vertegenwoordigers van de belangen der verhuurders eene intrekking van de wet ongewenscht en feitelijk buiten ge-

sloten, al bepleitten zij verzachting en royale toepassing.

Heeft die wet hun dan voldoening gegeven? Men behoeft slechts de bladen die hun belangen behartigen in te zien, om van het tegendeel overtuigd te raken, maar bij de vele bezwaren die zij tegen de wet en ook tegen hare toepassing hebben, gevoelen zij toch zeer wel, dat er een rem tegen het opdrijven van de huur noodig was, en dat de wet hen, bij redelijke verhoogingen ook vaak tot moreelen steun was en nog is.

De Huurcommissiewet met hare paranymphen berust echter ongetwijfeld op anti-economischen grondslag. Het zijn niet meer de kosten van voortbrenging, die den prijs bepalen, noch de gebruikswaarde of voorkeurwaarde, maar een normale waarde van 1 Januari 1916 (1918) vermeerderd met een zeker bedrag, dat niet hooger mag zijn dan de meerdere kosten ten behoeve van de woning te besteden nu boven toenmaals. De kosten aan den bouw van woningen verbonden zijn intusschen zoo gestegen, dat woningen nu gebouwd tegenover gelijkwaardige woningen in 1915 of zelfs 1916 gebouwd, driemaal meer huur moeten opbrengen, om economisch bestaandbaar te zijn.

We leven snel, ik memorieerde het reeds, maar hoe verbijsterend snel de omstandigheden zich wijzigen moge blijken uit de mededeeling, dat de heer L. Klaver, de deskundige redacteur van „Ons Eigendom” en lid eener huurcommissie in Rotterdam, op het reeds genoemde Groningsche congres in uitzicht stelde, dat de eigen bouwers weer aan het werk zouden gaan en dus het woningvraagstuk zouden oplossen, indien nu de Huurcommissies maar eens eene verhooging van 25 pCt. boven de normale huren van 1916 zouden willen toestaan. Het congres ligt nog niet ver achter ons, maar hoevelen zijn er nu nog, die meenen, dat een huurverhoging van 60 pCt., laat staan van 25 pCt., bij machte zou zijn den particulieren ondernemer voor den bouw van arbeiderswoningen te interesseeren? Men spreekt nu in die kringen van 40 pCt. huurverhoging dadelijk en nog eens 40 pCt. het volgende jaar, waarbij dan die tweede verhoging zou kunnen dienen om tekorten op nieuwe bouwplannen te dekken en dus door den fiscus genaast zou kunnen worden. Ik betwijfel ten zeerste of die maatregel uitvoerbaar zou zijn, in de eerste plaats, omdat ook die regeling den aanbouw van woningen op economischen grondslag nog niet aantrekkelijk zou maken en in de tweede plaats, omdat eene verhoging van alle huren met 80 pCt. op zoo veel, ten deele zeer gebillijkt, verzet zou stuiten, dat de gevolgen van zulk een maatregel in deze tijden van sociale onrust niet te overzien zouden zijn, maar b.v. huurweigering op groote schaal mij niet onmogelijk zou lijken.

Wat wil nu de regeering met hare wetsontwerpen?

In de eerste plaats grijpt ze naar nieuwe dwangmiddelen, om de bedoeling van de vroegere huurwetten beter tot haar recht te brengen. Was vroeger de Huuropzeggingswet noodig om te beletten, dat verhuurders hun woningen niet meer in huur zouden willen afstaan, maar slechts in koop — en in 't algemeen ook, om in deze tijden van nood de positie van den huurder tegen den verhuurder wat te stevigen — er bleven misstanden, die ergernis gaven en die men wenschte te keeren. De communis opinio was, dat talrijke ledige woningen van de woningmarkt werden gehouden om ze duur te kunnen verkoopen en dat de middelen, aangewend om een woning leeg te krijgen, lang niet altijd door den beugel konden. In hare Memorie van Toelichting op de Huuropzeggingswet¹⁾ stelt de regeering zich op het standpunt, dat deze volksovertuiging juist is en dat het met speculatieve doeleinden vasthouden van woningen in tijden van woningschaarschte, zooals wij die beleven, niet door de

¹⁾ De Memorie van Toelichting omschrijft de wet als: „Maatregelen tegen het onbewoond laten van woningen”, en geeft aan dat ze als „Huuropzeggingswet” kan worden aangehaald.

overheid kan worden geduld en dus moet gekeerd.

De huurcommissies kunnen — alzo ten principale de wet — met toestemming van Burgemeester en Wethouders, een eigenaar aanschrijven, dat hij binnen een te bepalen tijd zijn ledigstaande woning ten genoegen dier Commissie verhuurt en blijft hij nalatig, dan kan de Commissie een huurder aanwijzen, wien toegang tot de woning moet worden verleend.

De beteekenis van deze wet zal m.i. in hoofdzaak preventief zijn. Laat men een woning leeg staan, dan loopt men de kans, dat ze aan een ongewenschten huurder wordt afgestaan.

We zijn er nog niet, de regeering komt ook met eene aanvulling van de Woningnoodwet van 1918 (Stbl. no. 379), omdat woningen aan de huurmarkt worden onttrokken en de prijzen waarvoor woningen te koop zijn, buitensporig mogen heeten (Memorie van Toelichting). De regeering verheelt zich geenszins, dat deze speculatie gedeeltelijk een gevolg is van de huurwetten, die een wanverhouding tusschen koopprijs en huurprijs in 't leven riepen en bestendigen, maar de woningnood is een te ernstig kwaad, om toe te laten, dat de woningspeculatie ongebreideld voortgaat.

Er is meer: De regeering spant zich naar haar vermogen in om woningbouw te bevorderen, ze brengt daarvoor groote financieele offers. Kan ze onverschillig blijven bij het feit, dat er allerwegen woningen aan hare bestemming worden onttrokken, om te dienen voor berg- of werkplaats, dan wel afgebroken, om plaats te maken voor handels- of industriele inrichtingen?

De vraag stellen is haar beantwoorden, in elk geval indien men met deze regeering meent, dat vóór alles de woningnood moet worden bestreden. Maar toch meen ik, dat ook onder hen, die alles voor leniging van dien nood gevoelen, schuchter de vraag rijst, of handel en verkeer niet zoodanig getroffen kunnen worden, dat hier bijzondere voorzichtigheid moet worden betracht, wil ook hier het zwaarst wegen, wat intrinsiek het zwaarst is.

Dan is er nog de verwaarloozing van woningen, ook daarover rijzen klachten, die twijfel doen rijzen of de gemeenschap de noodige wapens heeft om dat misbruik van den eigendom te keeren. De aanvulling van de Woningnoodwet bedoelt nu de mogelijkheid te scheppen volgens eene vereenvoudigde procedure en naar regelen, die bevoordeeling van den eigenaar uitsluiten²⁾ woningen te onteigenen, die onbewoond, of slechts ten deele bewoond zijn, benevens huurwoningen, die verwaarloosd worden door den eigenaar.

Voorts kan de regeering, op grond van den woningnood bepalen, dat het verboden is zonder toestemming van Burgemeester en Wethouders een woning af te breken of van bestemming te doen veranderen en eindelijk kunnen Burgemeester en Wethouders, voor zover ze die bevoegdheid missen²⁾ een eigenaar aanschrijven zijn verwaarloosde woning te herstellen en het noodige zelf verrichten, indien hij nalatig blijft.

De regeering tracht dus verschillende voor het volksbestaan nadeelige uitwassen van den algemeenen woningnood door dwangmaatregelen te onderwerpen, maar ze toont zich geenszins blind voor het feit, dat deze maatregelen het kwaad niet in den wortel aantasten. De voor uitbuiting zoo gunstige conjunctuur wordt veroorzaakt door de woningschaarschte en de aanbouw van woningen wordt o.a. bemoeilijkt door het groote verschil in prijs tusschen de bestaande woningen en dien welke zou moeten gelden voor woningen door bouwondernemers thans

¹⁾ De omschrijving van hetgeen als werkelijke waarde zal worden vergoed lijkt fnuikend voor speculatie, maar de eenigszins onverwachte bepaling van het laatste lid van artikel 8 b, waarin gezegd wordt, dat rekening zal worden gehouden met wijziging van de koopkracht van het geld sedert 1914, doet de vraag rijzen, of de ontwerper van het wetsvoorstel in een compromis heeft moeten berusten.

²⁾ M.i. derogeert deze wetsbepaling aan § 3 van de Woningwet.

gesticht. Dat prijsverschil wordt door de werking van de huurcommissies in stand gehouden en moest in stand gehouden worden door de beperkende bepalingen in de Huurcommissiewet neergelegd.

In de gewijzigde Huurcommissiewet wil nu de regering eene geleidelijke liquidatie van de wet voorbereiden. Ze stelt voor een huur van 20 pCt. boven de huren van 1 Januari 1916 voor de kleine woningen en van 10 pCt. boven die van 1 Januari 1918 voor de grotere woningen, vrij te stellen van de bemoeienis der huurcommissies en geeft voorts, in afwijking van het negatieve imperatief van de oorspronkelijke wet, der huurcommissie de opdracht bij hare beslissingen zorg te dragen voor eene redelijke huurverhoging, die geleidelijk voert tot den normalen prijs in het vrije verkeer.

Ik zal mij wel niet vergissen indien ik beweer, dat deze trouvaille, die eer als desiderata op een congres dan als tekst in een wet schijnt thuis te hooren, tot bezwaren in de Kamers aanleiding zal geven.

Wat is redelijk, wat geleidelijk en wat is de normale prijs in het vrije verkeer? De huurcommissies worden hier voor een zeer zware taak geplaatst, een taak die zij m.i. niet behoorlijk zullen kunnen vervullen. Wanneer men aannemt, dat van een prijs in het vrije verkeer alleen sprake kan zijn, indien woningen eenige ondernemerswinst laten, dan kan men, rekening ook houdende met den gestegen rentevoet, wel aannemen, dat de woningen driemaal de huur moeten opbrengen, die ze in 1914 deden, toen de ondernemerswinst — in elk geval in de groote steden — niet overdadig was. Indien de prijzen van geld, materiaal en arbeid niet dalen, en ziet het daarnaar uit? dan staan wij voor prijzen van nieuwe arbeiderswoningen van f 12 per week en daarboven en zouden wij de huren van alle gelijkwaardige oudere arbeiderswoningen tot dat peil of daarboven (gunstiger situatie) moeten opvoeren.

Is dat mogelijk of wenschelijk?

Ik geloof niet, dat velen deze vraag dadelijk bevestigend zullen durven beantwoorden, noch zullen ze het alternatief willen aanvaarden, dat stad en land de verschillen blijvend bijpassen. Een uitweg zou te vinden zijn in het straks genoemde denkbeeld de eigenaren te laten profiteeren van een hooger huur tot een bedrag van b.v. 40 pCt. boven de huren van 1916 en verdere verhoogingen op te leggen ten bate van een gemeentelijke bouwfonds. Die verdere verhoging zou geenszins nog eens 40 pCt. behoeven te zijn, omdat een vrij groot aantal woningen — vermoedelijk 6—10 — zou kunnen dienen om het passief op ééne nieuwbouwde woning te dekken.

In Duitschland wordt voor een dergelijke regeling propaganda gemaakt en al zie ik de talrijke bezwaren niet over het hoofd, wij staan voor een noodstand en een oplossing dient gevonden, want de bestrijding van den woningnood, zooals die thans gevoerd wordt, moet tot een catastrofe en tot stillegging van allen aanbouw leiden. Het zou mij te ver voeren, wanneer ik deze stelling uitvoerig zou willen toelichten, maar men bedenke slechts, dat het crediet van Rijk en gemeente geschokt is en reeds duurder dan crediet aan solide particuliere ondernemingen en dat de bouw van arbeiderswoningen thans geheel, van middenstandswoningen gedeeltelijk, op het crediet der publieke kassen is aangewezen. Men bedenke voorts, dat voor een reeks van jaren de aanbouw van 50.000 woningen per jaar noodig wordt geacht om weer te komen tot den toestand van 1914, die niet gunstig was, omdat ook toen reeds in verreweg de meeste gemeenten woningschaarschte heerschte en allerlei krotten bevoond bleven. Neemt men nog aan, dat de nieuwe woningen gemiddeld f 5000 zullen kosten, dan is er met dien bouw jaarlijks een ¼ milliard gemoeid, waarvoor het Rijk zou moeten zorgen. Neemt men voorts aan, dat het jaartekort per woning f 150 bedraagt, wat vermoedelijk te gunstig is, dan moet het Rijk in het eerste jaar, dat met volle kracht gebouwd

wordt, 7½ miljoen gulden bijpassen, het tweede jaar 15 miljoen gulden en zoo voort, elk jaar meer! En zijn die cijfers nog niet te gunstig gesteld? Hoe lang kan dat voortduren?

De vraag stellen is haar beantwoorden, een woningpolitiek, die zulke perspectieven opent, kan geen toekomst hebben. Dat men nu van regeeringswege de huurprijzen wil opvoeren is dus zeer begrijpelijk, maar of de prijzen zoover opgevoerd kunnen worden, dat het tekort verdwijnt of aanzienlijk vermindert, is al weer een quaestie, die niet met een enkel woord is te beantwoorden. Persoonlijk ben ik pessimistisch, omdat ik meen, dat de gunstige conjunctuur haar hoogtepunt heeft overschreden en ik voor een diepen val vrees. Gevolg zal dan zijn, dat de loonen dalen — wat niet zonder bitteren strijd zal geschieden — en dat wij tevens noodgedrongen, een heel eind zullen moeten dalen in de aan woningen te stellen eischen. Hoe lang het dan zal duren voordat wij op een peil aankomen waarbij de woningvoorziening — anders dan aan zeer behoeftigen — in hoofdzaak op economischen grondslag zal geschieden, moet dan worden afgewacht. Die tijd zal te korter zijn naarmate men afziet van het berijden van stokpaardjes en bedenkt, dat thans de nieuw gebouwde woningen wel zijn ruim en hygiënisch ingericht, maar dat een toenemend aantal woningen misbruikt wordt en moet worden om er meerdere gezinnen in onder te brengen, een kwaad mogelijk grooter dan het betrekken van woningen een paar graden eenvoudiger dan in de laatste jaren werd gebouwd en aangeboden. Die tijd zal zeker ook afhankelijk zijn van de mate waarin de arbeiders in de bouwvakken zullen begrijpen, dat hun vakegoïsme en hun werkschuweid tot een ramp dreigen te voeren, die in de eerste plaats hun medearbeiders zal treffen en die het woningpeil nog heel wat meer zal terugzetten dan anders op economische gronden noodzakelijk kan blijken.

J. H. FABER.

's-Gravenhage, 3 Maart 1920.

EFFECTENBEURSWET.

Toen in 1914 de thans geëindigde oorlog uitbrak, zag de Staat zich geplaatst voor de taak in te grijpen op velerlei gebied van het maatschappelijk leven.

Bij de Beurswet '14 (van 4 September 1914, Stbl. 445) greep de Regeering in de buitengewone omstandigheden, welke in Juli '14 in den geld- en fondsenhandel ontstaan waren, in: groot was de stoornis in het economisch leven van die dagen; het kredietwezen was geheel ontredderd, de effectenbeurs was, ter voorkoming van groote calamiteiten, gesloten.

De Regeering achtte bemoeienis met de afwikkeling van de zaken van den geld- en fondsenhandel noodzakelijk en regelde, ten einde weder tot een geregelden gang in dien handel te komen, voornamelijk het kredietwezen ter Beurze, dat tengevolge van de wereldschokkende gebeurtenissen van dien tijd was vastgeraakt.

De Beurswet '14 behoort dan ook tot de groote reeks van wetten, welke door den oorlog in het leven werden geroepen; zij behoort tot de tijdelijke wetten, nl. tot de wetten, welke ter bezwering van de crisis gemaakt zijn met de bedoeling te vervallen, zoodra de crisis verdwenen is. Die bedoeling blijkt, expressis verbis, uit de slotbepaling van de wet zelve; deze toch luidt:

„Zoodra de tegenwoordige (September '14) buitengewone omstandigheden hebben opgehouden te bestaan, zal aan de Staten-Generaal een voorstel van wet worden gedaan, waarbij de intrekking van deze wet, zoomede de overgang tot den normalen toestand worden geregeld.”

Bedoeld is derhalve, dat de Beurswet '14 zal vervallen, zoodra de buitengewone omstandigheden van September '14 hebben opgehouden te bestaan, en dat dan een wet zal komen regelende den overgang tot den normalen toestand.

„Regelende den overgang tot den normalen toe-

stand" zegt de wet, niet spreekt zij van een regeling van den normalen toestand zelf; de regeling heeft derhalve een zeer beperkt en tijdelijk karakter.

De Regeering heeft dus in 1914 duidelijk te kennen gegeven, dat het hare bedoeling was slechts tijdelijk, en wel slechts zolang de buitengewone omstandigheden van September '14 mochten gelden, in den geld- en fondsenhandel in te grijpen.

De oorlog is thans ten einde; na een langen wapenstilstand is de vrede gekomen. De vraag rijst derhalve of thans niet opgehouden hebben te bestaan de buitengewone omstandigheden, welke de wetgever in 1914 noopten een Beurswet te geven.

Wel bevatten de Beursvoorschriften '14, voortvloeiende uit de Beurswet '14 en daarmee samenhangende een bepaling (art. 25), welke een regeling geeft tot zes maanden en tot één jaar nadat de vrede tusschen Duitschland, Engeland en Frankrijk zal zijn gesloten, doch deze regeling loopt thans ook ten einde, en voor de zgn. „geblokkeerde" posten, (naar 't verluidt, nog een luttel bedrag tezamen vormend) zoude dan spoedig — voor den fatalen termijn — een regeling moeten zijn getroffen; de wetgever heeft daarop echter niet te wachten met het geven van een wet, regelende den overgang tot den normalen toestand; de toestand vóór den oorlog was een beursbedrijf zonder regeeringsinmenging, overgelaten aan de zoo vele jaren deugdelijk en voldoende gebleken leiding en regeling van de Vereeniging voor den Effectenhandel, de Vereeniging van Effectenhandelaren te Rotterdam en den Bond voor den Geld- en Effectenhandel in de Provincie.

Thans verkeeren we zeker niet meer in de buitengewone omstandigheden van September '14; toen was het krediet totaal geschokt en verdwenen, toen waren fondsen niet, zelfs niet tegen abnormaal lage koersen te verkoopen, toen kon geld op prolongatie en beleening verkregen niet teruggegeven worden bij gebrek aan gelegenheid om fondsen te realiseeren of opnieuw te beleenen, toen dreigde gevaar voor ernstige verwikkelingen en onheilen in ons eigen economisch leven, toen dreigde 't gevaar, dat ook ons land in den oorlog zou worden betrokken; die omstandigheden van September '14 zijn verdwenen: het krediet is wedergekeerd en hersteld, de geld- en fondsenhandel gaat reeds lang weder haren gang, het bedrijf ter Effectenbeurse en het daarmee samenhangend kredietwezen functionneert weder als tevoren, fondsen zijn te verkoopen en te beleenen, gevaar voor oorlog is voor ons land verdwenen, de abnormaal lage koersen van fondsen in het begin van den oorlog hebben plaats gemaakt voor veel hogere — echter met uitzondering van een paar categorieën fondsen, waarbij juist ons publiek 'n groot belang had, nl. van Russische, Oostenrijksche en Hongaarsche fondsen; doch op het bereiken van de noteering van vóór den oorlog door deze fondsen, is bezwaarlijk door den wetgever te wachten met 't intrekken van de als tijdelijk bedoelde wet van '14.

Dat de algemeene toestand geheel is, zooals vóór den oorlog, niemand zal dit beweren; groote moeilijkheden zijn er in het internationaal financieel verkeer, de toestand in ons land zelf baart zorg, doch die moeilijkheden, die zorg kon de wetgever in September 1914 zeker niet voorzien, noch minder bedoeld hebben; 't waren niet de moeilijkheden, die zorg, welke hem tot ingrijpen in den geld- en fondsenhandel noopten; de buitengewone omstandigheden van toen, die hebben thans opgehouden te bestaan.

De wetgever heeft zelf trouwens, ruim drie jaren geleden reeds, te kennen gegeven, dat die omstandigheden, de omstandigheden van September '14 opgehouden hebben te bestaan; dit mogen we afleiden uit hetgeen bekend is geworden. Midden 1916 toch zoude de wetgever maatregelen genomen hebben om tot een wet te komen, regelende den overgang tot den normalen toestand, omdat, zooals hij aangaf, de buitenge-

wone omstandigheden in den geld- en fondsenhandel in Nederland, welke eind Juli 1914 door het uitbreken van den wereldoorlog werden veroorzaakt en bemoeienis der Regeering met de afwikkeling der zaken in dien handel noodig maakten, grootendeels hebben opgehouden te bestaan — dat was reeds midden 1916. De wet, welke de Regeering toen meende in te dienen, ging echter verder dan bij de Beurswet '14 was aangegeven: het toch zoude geweest zijn niet een wet regelende den overgang tot den normalen toestand, doch een regeling voor den normalen toestand zelf gevende; de Beurswet '14 zoude niet vervallen om tot den vroegeren toestand van algeheele vrijheid voor de Effectenbeurzen terug te keeren, doch een regeeringscommissaris zoude toezicht uitoefenen op het bedrijf op die beurzen, en zijne goedkeuring zoude in bepaalde gevallen noodig zijn.

De maatregelen van den wetgever zijn in 1916 voorloopige gebleven; eind 1918 evenwel is hij gekomen met een definitief wetsontwerp, waarvan de toelichting aanvangt met: „De buitengewone toestanden in den geld- en fondsenhandel in Nederland, die einde Juli 1914 door het uitbreken van den wereldoorlog werden veroorzaakt en bemoeienis der Regeering met de afwikkeling der zaken van dien handel noodig maakten, hebben grootendeels opgehouden te bestaan. Er is geen ernstig bezwaar de normale regelingen voor dien handel weder te laten gelden. Alleen zullen hiervoor eenige overgangsbepalingen voor nog niet afgewikkelde leeningen tegen onderpand van fondsen, aangegaan vóór de beursluiting noodig zijn.”

De buitengewone omstandigheden van 1914, welke regeeringsbemoeienis noodig maakten zijn vervallen, verklaart de wetgever in 1916 en nog eens uitdrukkelijk in 1918; die bemoeienis, een tijdelijk karakter, volgens de slotbepaling van de betreffende wet, de Beurswet '14 hebbende, zal derhalve vervallen, is de conclusie, welke te trekken is. Uit het wetsontwerp 1918 bleek echter de regeering tot een geheel andere conclusie te komen: tot een Beurswet, geldende voor normale omstandigheden, en wel met een sterke overheidsinmenging, met een beursraad en een ongekend aan banden leggen van het Bestuur eener Vereeniging en stemrecht ontnemen aan de leden, die toch zeker het meest belang hebben bij het goed geregeld zijn van den betreffenden handel en daarvan het best op de hoogte.

Dat wetsontwerp bracht dan ook groote verwondering en ontstemming; dat het groote ontstemming in beurskringen verwekte is begrijpelijk. Kritiek bleef niet uit (hiervoor zij verwezen o.a. naar het „Algem. Handelsblad" van 9 en 10 December '18), en het voorloopig verslag begint met de mededeeling, dat het wetsontwerp in alle afdelingen zeer ernstige bedenkingen ontmoette; vele leden achtten het onnoodig, overbodig en te zeer de vrijheid van het bedrijf beperkende. En zeer sterk werd door de meeste leden, luidt het verder, het stelsel van den beursraad veroordeeld.

Na dien hebben we niets meer van bedoeld wetsontwerp vernomen. De toestand is thans, dat we nu nog leven onder de Beurswet '14, ofschoon de buitengewone omstandigheden, welke in 1914 tot regeeringsbemoeienissen en tot die wet noopten, reeds lang opgehouden hebben te bestaan, en in die wet vooropgesteld was, dat zodra die omstandigheden zouden opgehouden hebben te bestaan, dat dan een wet zoude voorgesteld worden, regelende den overgang tot den normalen toestand; thans leven we nog onder die Beurswet, ofschoon de geld- en fondsenhandel weder gewoon en goed functionneert. De Beurswet '14 heeft derhalve geen reden van bestaan meer, de met de Beurswet '14 verband houdende Commissie van Bijstand is al tot een minimum aantal, tot één lid beperkt, zonder werk of beteekenis: is het dan niet de tijd om de Beurswet '14 officieel te laten vervallen?

EEN „BARTER-INSTITUUT” IN ZWITSERLAND.

In het pas verschenen werkje van den „Schweizerischen Bankverein” te Bazel, getiteld: „die Schweizerische Volkswirtschaft im Uebergangsjahr 1919”, komt een beschouwing voor over de „Schweizerische Genossenschaft für Warenaustausch.” Daar in ons land sinds het verschijnen van het jongste boek van Mr. Vissering veel aandacht aan het „barter-instituut” geschonken wordt, lijkt het ons gewenscht om op de hoogte te komen van de organisatie en het resultaat van genoemde Zwitsersche instelling, welke veel overeenkomst vertoont met het door velen voor Nederland wenschelijk geachte instituut.

De verwarring van het geldwezen in Centraal- en Oost-Europa heeft den afzet aan de Zwitsersche industrie zeer bemoeilijkt. Om hierin verbetering te brengen namen eenige Zwitsersche exportindustrieën het initiatief tot de oprichting van de „Schweizerische Genossenschaft für Warenaustausch”, welke tot hoofddoel heeft een goederenruil tot stand te brengen met de landen met gedeprecieerde valuta en wel op deze wijze, dat de invoer uit die landen in Zwitserland zooveel mogelijk bevordert zou worden ten einde met de daardoor verkregen tegenwaarde den Zwitserschen export naar die landen te financieren.

Van den beginne af aan, was men overtuigd, dat een ruilhandel in uitgebreiden zin credietoperaties zou noodig maken, doch in verband met het dringende karakter der zaak beperkte men zich voorloopig tot den eenvoudigen goederenruil.

De onderneming werd op particulier initiatief opgericht en onthoudt zich geheel van eigen import- en exporthandel; er wordt uitsluitend steun aan de importeurs en exporteurs beoogd.

Terecht wijst de Schweizerische Bankverein op de vele moeilijkheden, die de ten uitvoerlegging der ruiltransacties met zich brengt. Er moet rekening gehouden worden met de scherpe in- en uitvoerbepalingen, verder met de voorschriften betreffende het buitenlandsche betalingsverkeer in staten met gedeprecieerde valuta. In deze landen vinden wij deviezen-centrales. Exportproducten worden in den regel alleen dan vrij gegeven, wanneer de opbrengst in vreemde valuta ter beschikking van den Staat gesteld wordt.

De Schweizerische Bankverein geeft in haar werkje drie typen van ruiltransacties. Hetgeen over den aard van deze transacties wordt medegedeeld, zullen wij hier in zijn geheel weergeven.

1. „*Einzelkompensationsgeschäfte*”. Prestatie en tegenprestatie staan direct tegenover elkaar; in- en uitvoervergunning zoowel als toestemming van de deviezencentrale is hiervoor noodzakelijk. Het betreft hier alleen waren, die voor het land met gedeprecieerde valuta zeer gewenscht zijn; grondstoffen, levensmiddelen, vee etc., hebben de voorkeur boven de Zwitsersche fabrikaten, waaronder juist de luxe artikelen zoo'n groote plaats innemen. Deze transacties staan op het oogenblik geheel op den achtergrond.

2. „*Geschäfte mit Valutaklausel*.” Er worden goederen uit landen met gedeprecieerde valuta geïmporteerd onder bepaalde betalingscondities, welke het mogelijk maken om met de opbrengst uit deze transacties verkregen, den uitvoer van Zwitsersche fabrikaten te bewerkstelligen. Bij import in Zwitserland wordt slechts een deel, bijv. een derde van de koopsom in Zwitsersche francs ter beschikking gesteld, de overblijvende twee derden blijven gedurende een vasten termijn bij de Genossenschaft gedeponeerd, zij dienen ter compensatie van Zwitsersche exporten. Voor zover de Zwitsersche importeur binnen genoemden termijn hiervan geen gebruik heeft gemaakt, wordt hem zonder meer, na afloop van dezen termijn, het frankenbedrag in de valuta van den leverenden staat tegen den dagkoers ter beschikking gesteld. Daardoor wordt bereikt, dat aan de eene zijde de export in Zwitsersche valuta tot stand komt, aan de andere zijde dat het tegoed der Zwitsersche exporteurs in slechte valuta, tot den koers van den dag in franken geliquideerd kan worden. Voorwaarde voor dergelijke zaken is dat de koers van het invoerland den uitvoer naar dat land niet geheel onmogelijk maakt. Zoodra de wiselkoers dezer landen op een niveau zinkt, waarbij niet meer geëxporteerd kan worden, dan wordt deze trans-

actie niettegenstaande de valuta-clausule een zuivere valuta-transactie. De werkzaamheid op dit gebied was tot nu toe niet zonder succes. De steeds stijgende Zwitsersche wisselkoers levert het gevaar op dat mettertijd ook deze transacties niet het gewenschte succes zullen hebben.

3. „*Kompensationsverträge*.” Een aanmerkelijke bevordering van den export kan ten slotte in hooge mate bereikt worden door het afsluiten van eigenlijke compensatiecontracten met landen met gedeprecieerde valuta. De buitenlander levert bepaalde hoeveelheden aan grondstoffen, levensmiddelen enz. en ontvangt daartegenover Zwitsersche fabrikaten e.a. producten. De ruilproducten worden in Zwitsersche valuta verrekend. Voor den Zwitserschen exporteur vervalt het valuta-risico, hij kan in Zw. frs. factureren. Door deze overeenkomsten ontvangt de vreemde koopman Zwitsersche producten op voordeelige voorwaarden, daar zijn exportproducten een van de gedeprecieerde valuta onafhankelijke internationale waarde hebben, bij gevolg als ruilgoederen in landen met hooge valuta een grootere waarde bezitten, dan in landen met zwakke valuta.

Als hoofddoel heeft bij dit instituut voorgezeten, grootere concentratie van den import en exporthandel en vooral uit de transacties onder 2 genoemd, blijkt, dat men het tegoed dat het buitenland in Zwitserland in Zwitsersche valuta heeft, zooveel mogelijk gebruiken wil om den export van Zwitsersche producten te stimuleeren.

Bij genoemde transacties wordt nl. het grootste deel van het koopbedrag door de Genossenschaft in handen gehouden; binnen een bepaalden termijn moet de importeur Zwitsersche producten aan het buitenland geleverd hebben en zodoende tegenover zijn schuld een vordering laten ontstaan, welke dan verrekend kan worden. Komt een dergelijke exporttransactie niet tot stand, dan wordt aan den Zwitserschen importeur het francs-bedrag, van de importtransactie afkomstig, in buitenlandsche valuta ter beschikking gesteld, zoodat hij dan zelf het koersrisico loopt. De Zwitsersche exporteur die tegen slechte valuta geleverd heeft, schijnt zijn tegoed hierdoor in franken tegen den dagkoers te kunnen omzetten. Bij deze „*Geschäfte mit Valutaklausel*” blijkt bij de internationale verrekening de gedeprecieerde valuta niet geheel uitgeschakeld te zijn. Deze transacties verhelpen niet in die mate aan het eigenlijke economische kwaad, waaruit de noodzakelijkheid van een barter-instituut voortspuit, als gewenscht is. Dit blijkt ook uit het geringe succes dat in de toekomst van deze transacties verwacht wordt. Mr. Vissering zet op pag. 51—53 van zijn genoemd werkje uiteen hoe de landen met gedeprecieerde valuta slechts met groote moeite over betalingsmiddelen in het buitenland kunnen beschikken, terwijl de „*Entgüterung*” dezer landen hunne laatste krachten voor export uitbuit en voor de invoerende landen een ongewenschte „*dumping*” beteekent.

De transacties onder 1 en 3 voldoen beter aan de eischen die aan een barter-instituut gesteld kunnen worden. Vooral uit de transacties onder 3 genoemd, blijkt hetgeen Mr. Vissering op pag. 58 van zijn boekje over Duitschland zegt:

„Er zal dus een nieuwe prijszetting in Duitschland moeten plaats vinden voor leveranties naar het buitenland, en die leveranties zullen via het barter-instituut geleid moeten worden, overigens met behoud van vrijheid van koopers en verkoopers in verschillende landen om in zaken tot elkaar te komen.”

Het is jammer, dat de Schweizerische Bankverein ons over den omvang van deze transacties geheel in het duister laat. Wel worden er nog eenige andere mededeelingen aangaande de Genossenschaft für Warenaustausch gedaan. Zij heeft een verlagenden invloed op de transportkosten en verzekeringspremies uitgeoefend. Met zes groote transportverzekeringmaatschappijen werd een overeenkomst gesloten, waardoor de premies verlaagd werden.

Tot aan het einde van 1919 werden 24 treinen onder militaire bewaking geëxpedieerd (Rumenië 12, Servië 5, Tsjecho-Slowakije 2, Polen 5).

Veel zorg wordt besteed aan de economische voorlichtingsdienst. In de hoofdsteden van de meeste oostelijke staten (Praag, Boekarest, Agram, Sofia, Warschau, etc.) werden vertegenwoordigers aangesteld. Het nieuws wordt den belanghebbenden periodiek toegezonden.

Juist omdat de Genossenschaft speciaal in relatie staat met de nieuwe oostelijke staten, is over de toekomst weinig positiefs te zeggen. Op het oogenblik staat de kwestie van het exportcrediet op langen termijn op den voorgrond.

Het betreft hier een zeer riskant bedrijf, waarin de groote banken niet veel steun meer kunnen geven. Zooals de Schweizerische Bankverein opmerkt, zijn de Zwitsersche banken in de financiering van den export over het algemeen reeds te ver gegaan. Toch nam de Genossenschaft für Warenaustausch nog het initiatief tot een plan voor een exportbank, die credieten op langen termijn zal verstrekken. Een meer vasten vorm heeft het plan nog niet aangenomen, uit de opmerkingen van den Schweizerischen Bankverein blijkt, dat men zich in Zwitserland hiertoe alleen te zwak voelt, een bewijs temeer, dat internationale samenwerking noodzakelijk is.

H. M. H.

INDEX-CIJFERS.

De steeds voortgaande verhooging van de prijzen voor katoen, voornamelijk Egyptische, is grootendeels oorzaak geweest van de groote stijging van het indexcijfer aan het einde van Februari. Het totale indexcijfer is gestegen tot 8160 punten, een vermeerdering van 392 punten, vergeleken met het einde van de vorige maand. Het percentueele cijfer bedraagt thans 370,9, tegen 353,1 aan het einde van Januari. Het totaal-cijfer aan het einde van Februari 1919 was 5796, zoodat de vermeerdering gedurende de afgelopen twaalf maanden bedraagt 2364 punten.

Hieronder volgt de gebruikelijke — aan „the Economist” ontleende — tabel.

Data	Granen en olesch	Andero voedingstoffen en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: ollen, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) . . .	500	300	500	400	500	2200	100,0
1 Januari 1914	563	355	642	491	572	2623	119,2
1 April „	560	350½	626½	493	567	2597	118,0
1 Juli „	565½	345	616	471½	551	2549	115,9
1 October „	646	405	611½	472½	645	2780	126,4
1 Januari 1915	714	414½	509	476	686½	2800	127,3
1 April „	840	427	597	644	797	3305	150,2
1 Juli „	818	428	601	624	779	3250	147,7
1 October „	809½	470½	667	619½	769½	3336	151,6
1 Januari 1916	897	446	731	711½	848½	3634	165,1
1 April „	949½	503	796½	851	913	4013	182,4
1 Juli „	989	520	794	895	1015	4213	191,5
1 October „	1018	536½	937	858½	1073	4423	201,0
1 Januari 1917	1294	553	1124½	824½	1112	4908	223,0
1 April „	1346	610½	1226	834½	1283	5300	240,9
1 Juli „	1432½	652½	1441	841½	1278½	5646	256,6
1 October „	1221½	726	1509½	822½	1354½	5634	256,1
1 Januari 1918	1286½	686	1684½	839	1348½	5845	263,2
1 April „	1244	744½	1760	850	1342½	5941	270,0
1 Juli „	1274	777½	1808	889½	1379	6128	278,5
1 October „	1271	780	1889	878½	1391½	6210	282,6
1 Januari 1919	1303	782½	1805½	816	1337	6094	277,0
Einde Jan. „	1287	782½	1618½	828	1335	5851	265,9
„ Febr. „	1288½	782½	1596½	818	1310½	5796	263,8
„ Mrt. „	1285	782½	1502	844½	1294	5708	259,4
„ April „	1306½	752	1512½	912½	1290½	5774	262,4
„ Mei „	1310½	776½	1643	931	1327	5988	272,2
„ Juni „	1338	800	1741½	937	1371½	6188	281,8
„ Juli „	1339½	805½	1854½	1033½	1417	6450	293,2
„ Aug. „	1380	822½	1877½	1040	1383	6503	295,6
„ Sept. „	1399	817½	1979½	1047	1344	6587	299,4
„ Oct. „	1412	838	2123	1064	1358	6795	308,9
„ Nov. „	1427½	866	2202½	1093	1346	6985	317,5
„ Dec. „	1441½	881½	2442½	1145	1453½	7364	334,7
„ Jan. 1920	1461	857½	2702½	1211½	1535½	7768	353,1
„ Febr. „	1454	886½	2951½	1253½	1614½	8160	370,9

De eerste groep der voedingsmiddelen vertoonen een kleine vermindering, voornamelijk tengevolge van een daling van 8 sh. per quarter in den prijs van gerst. Haver en aardappelen zijn iets hooger, de andere artikelen in deze groep zijn onveranderd. Bij de tweede groep hebben thee en boter bijgedragen tot de stijging. Thee herstelde zich voor een groot gedeelte van de daling een maand geleden.

Gelijk reeds boven gezegd is de vermeerdering van de groep „weefstoffen” het gevolg van een buitengewone stijging van Egyptische katoen, die aan het einde van de maand 95 d. per lb. noteerde, tegen 75 d. einde Januari, 54 d. einde December 1919 en 27 d. einde Februari 1919. Amerikaansche katoen is 1½ d. per lb. hooger, met evenredige stijging van katoenen garens en wolnoteeringen. Zijde en vlas onveranderd, hennep en jute aanmerkelijk hooger. Bij de groep „delfstoffen” zijn stalen rails iets hooger, ruw-ijzer en ijzeren staven zijn onveranderd. Lood, tin en koper vertoonen allen een voortgaande stijging. Tin is belangrijk in de hoogte gegaan, deels misschien tengevolge van het heffen van een uitvoerrecht door Bolivia. Evenwel hoort men anderzijds ook beweren, dat manipulaties er niet vreemd aan zijn. De laatste dagen der maand trad er weder een aanzienlijke daling in. Bij de groep „diversen” was de voornaamste verandering een scherpe rijzing in soda, ook leder en olieozaden zijn gestegen. Talk vertoonde eveneens een geringe stijging.

Hieronder volgt thans de omrekening van het bovenstaand algemeen index-cijfer in verband met den gemiddelden pondenkoers over de afgelopen maand. De maandsgewijze becijfering voor 1918 en 1919 werd opgenomen in het nummer van 3 Maart jl., blz. 186.

Datum	Algem. index-cijfer van „the Economist”	Gem. pondenkoers over den afg. mnd.	Herleid algemeen index-cijfer.
Einde Januari 1914 . . .	119,2	12,09	119,3
„ Januari 1915 . . .	136,5	12,04	136,5
„ Januari 1916 . . .	174,5	10,76	155,4
„ Januari 1917 . . .	225,1	11,685	217,7
„ Januari 1918 . . .	262,9	10,98	239,0
„ April „ . . .	270,0	10,075	225,2
„ Juli „ . . .	278,5	9,19	209,4
„ October „ . . .	282,6	10,985	267,0
„ Januari 1919 . . .	265,9	11,33	249,4
„ April „ . . .	262,4	11,535	250,1
„ Juli „ . . .	293,2	11,70	284,0
„ October „ . . .	308,1	11,06	282,1
„ Januari 1920 . . .	353,1	9,83	286,7
„ Februari „ . . .	370,9	8,98½	275,9

AANTEKENINGEN.

België in Oost-Afrika.¹⁾ — In den vorigen jaargang — Nos. 203 en 204 — is uitvoerig behandeld hoe het België vergaan is bij de verovering van Duitsch gebied in Afrika. Het aandeel, dat genomen was in de expeditie tegen Duitsch Oost-Afrika zou, naar in de vorengenoemde artikelen omstandig werd behandeld, beloofd worden met de toewijzing aan België van de voormalig Deutsche provincie *Roeanda* en *Oeroendi*, gelegen in den Noordwesthoek van Duitsch Oost-Afrika. De rest van het gewest viel aan Groot-Brittannië toe. Het had geleken, dat de afspraak definitief was en dus ten aanzien van de afbakening van de nieuwe grenslijn geen interessante overeenkomsten meer zouden plaats vinden.

Blijkens een verslag in de „Times” van 2 dezer is de regeling echter nog nadere belangstelling waard. Allereerst is belangrijk te vernemen, dat het Britsche „Colonial Office”, het vroegere Duitsch Oost-Afrika „*Tanganyika Territory*” gedoopt heeft. De grens tusschen Tanganyika Territory en den Congostaat zal niet, zooals aanvankelijk begrepen was, de provinciale grenzen der landschappen *Roeanda* en *Oeroendi* vol-

¹⁾ Ter verduidelijking wordt hierbij het kaartje, afgedrukt op pag. 1082 van den jaargang 1919, nogmaals gegeven.

gen. De grens van het Britsche gebied komt westelijker te liggen en wel ten behoeve van de spoorwegverbinding met Britsch Oeganda (noordelijk gelegen van het vroegere Duitsch Oost-Afrika). Zooals reeds vroeger werd medegedeeld, waren de Duitschers bezig een spoorweg te bouwen van Tabora naar Roenda. Als eindpunt hiervoor was de bocht van de Kagera aangegeven. Deze rivier loopt noordwaarts over de oude provinciegrens van Roenda en is bevaarbaar. In de „Times” wordt gezegd, dat de strook die Engeland er nog van Roenda en Oeroendi heeft bijgenomen, noodig is voor den bouw van den *Kaap-Kairo-spoorweg*. In het stroomgebied van den Nijl is de route tot stand gebracht, gedeeltelijk te water, tot aan het Albertmeer. Er blijft dus als de spoorweg van Tabora naar de Kagera gereed is gekomen niet veel meer te overbruggen over. Het blijkt dat, zooals te verwachten was, de Engelschen dus het voor hen gunstige einde van den oorlog onmiddellijk te baat nemen om de *Kaap-Kairo-verbinding* tot het traject terug te brengen, waar het genie van Rhodes haar aangegeven had. De afdwaling van de Rhodesia-spoorweg in Belgisch gebied, waartoe de politieke omstandigheden noodzaak hadden, zal voor de verwezenlijking van het grootsche denkbeeld niet langer een hindernis zijn, wat aldaar aangelegd is, behoeft niet langer bezien te worden als schakel in een *Kaap-Kairo-lijn*.

Tegenover het gebiedsverlies staat voor België een ander zeer belangrijk voordeel. Er is namelijk verder bepaald, dat België voor economische doeleinden vrijelijk gebruik zal mogen maken van den spoorweg van *Dar-es-Salaam* naar *Kigoma* (aan het Tanganyikameer), de vroegere Duitsch Oost-Afrikaansche Centraal-baan. Ten behoeve van een ongehinderd transitovervoer heeft Groot-Brittannië op zich genomen aan België te *Kigoma* en *Dar-es-Salaam* domeingronden te verschaffen, die België in gebruik kan doen nemen voor opslag en overlading van goederen, terwijl voorts België op dezen spoorweg zijn eigen wagons zal mogen laten loopen. Dat België deze concessie verkregen heeft is voor dat land van uitermate beteekenis en de voordeelen, die er mede geboden zijn, kunnen niet gering geteld worden. In het „Times”-bericht is dit wel niet met zooveel woorden tot uitdrukking gebracht en wordt merkwaardigerwijze alleen gesproken van

„the right to convey merchandise from the lake port to the ocean”, maar er zal toch wel bepaald zijn, dat de Belgische goederen door geenerlei transitorechten of tariefdifferentiaties zullen getroffen worden. België zal van dit servituut voor den geheelen westoever van het Tanganyikameer en achterliggend gebied, een nuttig gebruik kunnen maken, daarbij zich bedienende van de Loekoegabaan (van Kongola aan den Congo naar het meer).

Wanneer de zijtak vanaf Tabora is gereedgekomen, of juistert dient men thans te zeggen de *Kaap-Kairo-spoorweg* tusschen Tabora en Oeganda, zal waarschijnlijk ook op deze lijn België dezelfde rechten verkrijgen en daarvan veel voordeel kunnen trekken, want Roenda en Oeroendi zullen daarmede aanzienlijk voordeliger met den Oceaan verbonden zijn, dan wanneer de Oëlle-baan (die te Stanleyville aan den Congo zal beginnen), indien zij tot stand komt, verlengd wordt in de richting der nieuw verkregen gewesten.

In het bericht van de „Times” wordt ten slotte medegedeeld, dat de Engelschen het tracé voor den spoorweg naar de Kagera, zooals de Duitschers dat hadden aangegeven en gedeeltelijk uitgevoerd, zullen volgen. Het blijkt de bedoeling te zijn ook in Roenda spoorweg aan te leggen en dus niet genoeg te nemen met de verkeersmogelijkheid, die de bevaarbare Kagera biedt. In verband hiermede is nog een voorbehoud ten gunste van Engeland bij de grensbepaling gemaakt. In het „agreement” is gezegd, dat indien blijkt, dat in verband met het terrein de spoorweg dichter dan 16 K.M. van de thans aangenomen grens zal moeten verlopen, de grens nog zooveel meer westelijk wordt verschoven, dat tenminste 16 K.M. tusschen spoorweg en grens vrij blijven; evenwel is eene beperking gemaakt voor de uiterste westelijke lijne, waarnaar de grens kan worden verlegd.

De Duitschers hebben aan de Roenda-spoorweg met veel ijver gewerkt, ook in 1916 kwam nog een nieuw stuk gereed. De nieuwe gebieders in Tanganyika Territory zullen zeker niet minder waarde aan de verdere constructie van deze lijn hechten en met voortvarendheid den verderen aanleg doen verrichten. Zij willen daarbij, naar wij zien, het voetspoor van de Deutsche ontwerpers volgen. Misschien zal het dan verder gaan zooals bij de Bagdadbaan gebeurde, waar de overwinnaars zich eerst beijverd hadden de Deutsche technische werkkrachten te ontslaan, maar hen daarna weder hebben aangesteld, omdat plaatsvervangers niet waren te bekomen. Men kan zich over een dergelijk voorval verheugen, het eigenbelang zal ten slotte dwingen waardeering te doen blijken, waar deze verdiend is.

H.

MAANDCIJFERS.

NEDERLANDSCHE HANDELSTATISTIEK.

In het vorig nummer treft men de cijfers van in- en uitvoer gedurende het 2e halfjaar 1919 van enkele belangrijke artikelen, alfabetisch gerangschikt, aan, waarnaast die voor het 2e halfjaar 1918 ter vergelijking zijn opgenomen.

Aan de hand van de publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek werd verder berekend van welk land of naar welk land de hoofdzaak dezer artikelen gedurende 1919 werd geïmporteerd of geëxporteerd, waarna de cijfers voor deze landen werden samengeteld aan de hand van een onderscheiding in Voedings- en genotmiddelen, Grondstoffen en half-fabrikaten en Bewerkte artikelen, terwijl ten slotte de drie groepen werden samengeteld.

Men houde bij de beschouwing dezer totaalcijfers in het oog, dat deze niet den geheelen omvang der handelsbeweging met de genoemde staten aangeven, aangezien slechts een deel der in de Handelsstatistiek genoemde artikelen door ons wordt vermeld.

Afgerond in duizenden kilogrammen.

Artikelen	GEHEEL JAAR			
	Invoer		Uitvoer	
	1918	1919	1918	1919
Aardappelen	28	2.952	12.896	368.755
Aardappelmeel	1	1	12	611
Aardew.en pors.(g. tegels)	10.219	15.072	3.155	32.606
Bier	138	353	623	9.621
Boter	19	279	2.456	13.718
Cacao en Chocolade	33	774	521	13.079
Cacaoboonen ¹⁾	2.385	39.823	0	2.901
Cement en tras	142.604	269.099	4	24
Chilisalpeter	1.128	151.301	0	7
Copra	107	75.586	0	29
Eieren	0	66	1.204	12
Garens van katoen	10	23.748	8	946
„ van wol ²⁾	2	992	0	104
„ van vlas, hennep	238	758	41	313
Gedistilleerd en spiritus	52	4.463	4.693	17.840
Gerst	2.950	138.944	2	762
Gist	1	6	1.665	1.288
Glas en glaswerk	13.700	16.025	5.096	33.546
Haver	9	41.658	6	1.848
Hout	619.732	920.184	219	52.942
Huiden en vellen	289	14.401	724	22.744
Kaarsen	1	150	1	1.261
Kaas	0	19	14.920	12.416
Katoen ³⁾ en afval	188	36.348	0	4.124
Kinabast	536	200	443	129
Kleurstoffen en verfv...	65	16.292	2	13.077
Klinknagels enz.	2.469	8.813	9	842
Koffie	3.617	54.707	0	12.808
Koper en koperwerk	337	6.806	0	402
Lijnolie	15	1.194	72	17.314
Lijnzaad	80	96.734	4.532	2.294
Lood en loodwerk	101	9.381	0	840
Machines	31.349	91.984	2.440	26.323
Maïs ⁴⁾	5.705	241.701	0	857
Manufact. modevaren	380	1.424	0	243
„ onderkleeding	37	1.441	0	1.550
„ dekens van wol	0	7	1	76
Margarine (geen ruwe) ..	47	324	17.508	53.943
Palmpitten	0	24.075	0	0
Papier	18.729	33.448	61.150	149.924
Petroleum	48	165.565	10	18.586
Rails enz.	1.877	63.391	114	4.785
Rijst	7.888	11.806	1	16
Rijwielen en onderdeelen	226	4.204	0	297
Rogge ⁴⁾	14.844	69.920	3	12.270
Runderen ⁵⁾	23	24	2.452	21.905
Schapen ⁶⁾	0	39	0	1.730
Sigaren en sigaretten ..	27	3.484	2.874	8.640
Soda en Potasch	661	32.681	0	245
Staal- en ijzerwerk ⁷⁾	27.238	94.149	1.010	17.050
Steenkolen ⁷⁾	1.259.144	3.616.685	113.757	110.556
Suiker, basterd	0	0	0	0
„ beetwortel (ruwe)	0	0	13.018	4.615
„ riet (ruwe)	3	47.584	0	2.865
Tabak	376	105.748	3.243	29.448
Tarwe ⁴⁾	60.598	487.354	553	7.173
Thee	641	28.898	0	7.751
Tinblokken	0	2.982	0	767
Varkens ⁸⁾	0	15	2	381
Visch	19.919	7.355	5.723	216.551
Vlas	14	125	2.438	9.797
Vleesch	16	47.991	283	30.757
Vruchten ⁸⁾	24	7.282	1.763	66.947
Wijn	3.529	25.299	114	5.434
Wol	124	9.823	0	2.113
Weefs. en stoffen v. zijde	120	293	0	13
„ van katoen	221	6.707	515	11.177
„ van vlas, hennep	1	124	3	31
„ wol	1	2.874	0	1.922
IJzer en staal (ruw)	25.367	37.724	28	532
„ plaat- en smeed...	95.836	395.685	9	2.123
„ buizen	11.913	30.173	35	858
Oud ijzer	0	15.883	0	108.846
Zink en zinkwerk	331	8.411	90	3.590
Zoolleder	0	3.388	0	42
Zout	132.210	127.012	1	5.418

¹⁾ Vorig jaar niet afzonderlijk opgegeven ²⁾ En van wol met andere bestanddeelen. ³⁾ Ruwe. ⁴⁾ Incl. bloem en meel naar verbouwing 3:4. ⁵⁾ Stuks. ⁶⁾ Zie ook IJzer. ⁷⁾ Omvat ook bruinkolen, cokes en briketten van bruinkolen en steenkolen. ⁸⁾ Ook gedroogd, maar geen zuidvruchten.

Landen	GEHEEL JAAR			
	Invoer		Uitvoer	
	1918	1919	1918	1919
I. Voedings- en genotmiddelen				
Ned. O.-Indië	1.207	75.611	641	7.876
Ned. W.-Indië	49	5.847	0	106
Suriname	164	1.379	17	201
Duitschland	248	2.811	39.774	480.917
België	52	19.742	4.107	103.485
Frankrijk	1.539	11.008	4.173	33.473
Groot-Brittan. en Ierland	1.807	50.659	59.467	71.057
Oostenr.-Hong.	69	52	3.025	21.938
Rusland (Europ.)	0	0	23	262
Zwitserland	1	120	2.769	2.309
Zweden	0	302	2.364	4.179
Noorwegen	19.910	1.773	107	598
Denemarken	0	78	1.064	1.279
V. S. v. N.-Amerika	472.231	215.556	182	7.160
Argentinië	11.413	381.647	180	411
Brazilië	763	8.698	0	158
Chili	1.128	0	14	45
Unie Z.-Afrika	0	6.914	153	166
Br.-Indië	7.854	6.216	812	689
II. Grondstoffen en halffabrik.				
Ned. O.-Indië	250	175.782	4.697	2.786
Ned. W.-Indië	0	860	0	0
Suriname	0	0	0	21
Duitschland	1.298.064	2.360.439	3.315	59.558
België	23.028	1.580.365	5.790	55.284
Frankrijk	0	2.404	34	14.449
Groot-Brittan. en Ierland	140.422	711.270	8.727	31.735
Oostenr.-Hong.	32.117	1.825	0	2.236
Rusland (Europ.)	3.045	137.788	0	377
Zwitserland	0	54.068	210	412
Zweden	438.312	207.036	430	2.608
Noorwegen	1.748	6.388	504	5.287
Denemarken	0	1.681	3	803
V. S. v. N.-Amerika	860	793.308	104.833	53.281
Argentinië	268	71.572	0	0
Brazilië	188	15.363	0	5
Chili	0	96.183	0	0
Unie Z.-Afrika	0	133	0	0
Br.-Indië	304	3.242	0	260
III. Bewerkte artikelen.				
Ned. O.-Indië	52	463	1.917	57.390
Ned. W.-Indië	0	3	0	31
Suriname	3	0	17	30
Duitschland	109.085	197.274	12.340	42.423
België	6.485	20.569	760	66.291
Frankrijk	29	2.229	2.393	11.340
Groot-Brittan. en Ierland	2.657	53.855	38.807	193.861
Oostenr.-Hong.	2.023	1.070	2.065	598
Rusland (Europ.)	921	593	10	2.963
Zwitserland	1.867	3.804	2.842	1.691
Zweden	13.149	10.698	186	6.250
Noorwegen	11.326	3.138	1.697	4.908
Denemarken	1.560	964	1.845	7.123
V. S. v. N.-Amerika	67	82.074	1.952	4.954
Argentinië	0	43	1.686	3.148
Brazilië	0	0	485	1.313
Chili	0	0	0	0
Unie Z.-Afrika	0	0	1.689	515
Br.-Indië	0	0	187	1.379
Totaal der drie groepen.				
Ned. O.-Indië	1.509	251.856	7.255	68.052
Ned. W.-Indië	49	6.710	0	137
Suriname	167	1.379	34	252
Duitschland	1.407.937	2.500.524	55.429	582.798
België	29.565	1.620.676	10.657	225.060
Frankrijk	1.568	15.641	6.600	59.262
Groot-Brittan. en Ierland	144.886	815.784	107.001	296.653
Oostenr.-Hong.	34.209	2.947	5.090	24.772
Rusland (Europ.)	31.380	138.381	33	3.602
Zwitserland	1.868	57.992	5.621	4.412
Zweden	451.461	218.036	2.980	13.037
Noorwegen	32.984	11.299	2.308	10.793
Denemarken	1.560	2.723	2.912	9.205
V. S. v. N.-Amerika	473.158	1.090.938	106.967	65.395
Argentinië	11.681	453.262	1.866	3.559
Brazilië	951	24.061	485	1.476
Chili	1.128	96.183	14	45
Unie Z.-Afrika	0	7.047	1.842	681
Br.-Indië	8.158	9.458	999	2.328

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. a/d. Staat
11 Mrt. '20	5.582.521	1.978.278	250.193	***	26.300.000
4 " '20	5.582.145	1.978.278	251.747	735.927	26.300.000
26 Feb. '20	5.581.576	1.978.278	251.477	690.692	25.800.000
19 " '20	5.581.270	1.978.278	252.845	794.988	25.800.000
13 Mrt. '19	5.537.954	1.978.308	314.309	743.570	21.200.000
14 Mrt. '18	5.370.762	2.037.108	256.205	1.144.040	13.550.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgestelde Wissels	Beleening	Bankbil-jetten	Rek. Cr. Particulieren	Rek. Cr. Staat
	1.675.306	584.012	1.579.630	38.464.823	3.152.396	42.847
	1.973.701	587.800	1.551.858	38.355.755	3.209.468	51.265
	1.849.053	591.500	1.549.408	37.888.660	3.231.928	45.447
	1.900.028	593.766	1.539.403	37.958.541	3.094.714	57.244
	1.043.647	970.532	1.200.026	33.234.006	2.715.129	67.480
	1.064.089	1.110.865	1.175.520	24.744.120	2.598.188	38.801
	1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitl. sald.	Beleen. van buitl. oord.	Beleen. van prom. d. oord.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Cr. partic.
11 Mrt. '20	356.148	84.955	480.000	588.377	4.950.550	1.629.898
4 " '20	356.263	84.955	480.000	543.807	4.940.949	1.580.891
26 Feb. '20	354.593	84.955	480.000	524.860	4.928.691	1.616.855
19 " '20	356.317	84.955	480.000	491.142	4.905.658	1.569.751

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goud	Waarvan voor dekking F. R. Notes	Waarvan in het buitenland	Zilver etc.	F. R. Notes in circulatie
6 Febr. '20	1.991.560	1.237.686	114.321	63.096	2.891.775
30 Jan. '20	2.012.656	1.233.655	114.321	61.277	2.850.944
23 " '20	2.026.650	1.247.482	117.322	61.246	2.844.227
16 " '20	2.043.878	1.255.176	120.323	60.403	2.849.879
7 Febr. '19	2.119.347	1.328.476	5.829	65.971	2.468.388
8 Febr. '18	1.754.668	858.219	62.500	58.426	1.261.219

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Waarvan Kapitaal	Algem. Dekkingsperc. 1)	Percent. Gouddekking circulatie
6 Febr. '20	2.758.289	2.662.495	89.119	42,8	44,1
30 Jan. '20	2.735.670	2.739.624	87.892	43,2	44,5
23 " '20	2.729.247	2.840.476	87.589	43,5	44,8
16 " '20	2.675.740	2.935.913	87.529	43,8	45,1
7 Febr. '19	2.111.969	2.446.127	81.211	54,0	53,3
8 Febr. '18	805.826	1.787.817	72.829	59,6	68,0

1) Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's met inbegrip van het kapitaal.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
30 Jan. '20	804	15.844.351	1.406.496	14.257.745	2.471.569
23 " '20	803	15.865.356	1.424.709	14.356.111	2.477.405
16 " '20	802	15.825.543	1.472.755	14.600.225	2.440.665
9 " '20	798	15.819.208	1.403.010	14.467.547	2.318.852
31 Jan. '19	771	13.830.442	1.307.421	12.256.613	1.610.581
1 Feb. '18	675	11.523.584	1.203.956	10.896.831	1.359.956

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 15 Maart 1920.

De tendens op de internationale beurzen is gedurende de achter ons liggende berichtperiode niet op alle centra van den effectenhandel gelijk geweest. In de landen der Geallieerde Mogendheden overheerschte gedurende het grootste gedeelte van het tijdvak een optimistische stemming, waartegenover een sterk teruggaande tendens op de beurzen van Berlijn en Weenen kon worden geconstateerd. Voor een deel zijn de oorzaken dezer bewegingen van gelijken aard, al is de uitwerking dan ook geheel verschillend geweest. In beide gevallen moet de verheffing der internationale valuta's als grond der hier gerefereerde koersfluctuaties op de effectenmarkten worden genoemd, al is tegen het slot een andere factor, de contra-revolutionnaire beweging in Duitschland, zich bij de reeds genoemde komen voegen.

De stoot tot de valuta-verbetering is wel uitgegaan van het besluit der Engelsche regeering om de in October aannestane vervallende obligaties der Amerikaansche Anglo-French-Loan in baar geld af te betalen; als eerste gedeeltelijke voldoening is reeds een bedrag in goud naar New York geëxporteerd. Het spreekt vanzelf, dat deze zelfbewuste houding niet weinig er toe heeft bijgedragen het vertrouwen in de credietwaardigheid van het Britsche Rijk te herstellen, zoowel in het eigen land als aan de overzijde van den oceaan, waar men reeds verschillende objecties ten aanzien van het verder verlenen van credieten aan het Oude Europa, inclusief Engeland, had opgeworpen. Tot het besluit der Engelsche regeering heeft niet weinig bijgedragen het ruim vloeien der inkomsten, de uitbreiding van den export en de vermindering van de uitgaven. Op deze wijze kan de betalingsbalans van het Britsche Rijk wellicht weder spoedig een credit-saldo gaan aanwijzen, algezien dan natuurlijk van de verplichtingen, die Engeland nog op zich heeft rusten als rest van de groote oorlogs-schulden. Waar voorts de effectenmarkt te Londen lang niet in de mate als b.v. die te Berlijn geïncideerd is geworden door de voorafgaande daling in den koers van het eigen betaalmiddel, behoeft niet geen verwondering te wekken, dat de financiële politiek van het Engelsche gouvernement een uitermate gunstigen indruk ter beurze heeft teweeg gebracht. Als stimulerende factor moet hier nog worden gereleveerd het besluit der arbeidersorganisaties om geen directe-stakings-acties toe te pasen ter verkrijging van een nationalisatie der steenkool-mijnen. Waar dit besluit met zeer groote meerderheid is genomen, is het te verwachten, dat het industriele leven voor de naaste toekomst althans zonder groote schokken kan worden voortgezet, indien tenminste de uit de Regeeringsbezuinigingen voortspruitende nadelige gevolgen (als de verhooging van den broodprijs) geen wijziging brengt.

Te Parijs is de tendens eveneens vast geweest. Meer en meer verschaft zich de Fransche industrie vasten voet in groote Duitsche ondernemingen, waardoor de „vreedzame penetratie”, thans van den anderen kant, wordt gehandhaafd. Voorvallen van bijzondere beteekenis hebben zich echter aan de Seine niet voorgedaan.

Te New York heeft de markt geen teekenen van groote levendigheid te aanschouwen gegeven. De grondtoon is echter bij voortdoring vast gebleven. Ook de houding van de geldmarkt heeft geen aanleiding tot ongerustheid gegeven. De stroefheid, die voor de eerste dagen van Maart in het vooruitzicht was gesteld, is langs lijnen van geleidelijkheid geëlimineerd, terwijl de zending vanuit Londen, zoo zij al niet in groote mate heeft bijgedragen tot daadwerkelijke verruiming van de geldmarkt, toch in ieder geval een zeer groote moreele uitwerking heeft gehad. Doch ook voor de fondsenmarkt zelve waren er factoren te over, om het geheel een opgewekt aanzien te verschaffen. De verklaring van onrechtmatigheid ten aanzien van de heffing van inkomstenbelasting op aan aandeelhouders uit te keeren „bonus”-aandeelen, de hooge waardeering van de vaste eigendommen der spoorwegondernemingen, waardoor het in deze ondernemingen als vastgelegd beschouwde kapitaal automatisch stijgt, waren even zoovele momenten om de markt als geheel op peil te houden en de koersen zelfs te doen verbeteren. Ook de valuta-verbetering heeft hier, zoals vanzelf spreekt, een duit in het zakje gedaan.

Te Berlijn daarentegen is plotseling een totaal verschillende stemming naar voren gekomen. De schaduwen van de thans uitgebroken contra-revolutie zijn dit nog niet geweest, daar deze zich zoo snel en onverwacht voltrokken heeft, dat niemand zich eenige rekenschap van het feit, veel minder nog van de gevolgen, heeft kunnen geven. Doch, waar de hausse te Berlijn zich gedurende de laatste maanden uitsluitend gevestigd had op den lagen stand en de

voortdurende daling van den Duitschen Rijksmark in het buitenland, spreekt het vanzelf, dat een tegengestelde beweging wel moest volgen, zoodra zich een verbetering van den Markenkoers zou inzetten. Dit nu is in de achter ons liggende dagen het geval geweest. Verschillende oorzaken liggen aan deze verbetering ten grondslag. In de eerste plaats is een algemeene hausse-speculatie ontstaan, nadat bekend was gemaakt, dat de Engelsche Regeering krachtige pogingen zou aanwenden, om haar eigen valuta te beschermen en op te voeren. De internationale verhouding tusschen de verschillende landen is wel lang niet zoo sterk meer als vóór den oorlog het geval is geweest, doch een zekere mate van samenhang is toch wel steeds op te merken, vooral nu de internationale handel zich eenigszins herstelt en de betaling van de oorlogsschulden van Frankrijk b.v. toch voor een zeer groot deel afhankelijk is van de prosperiteit van Duitschland. Toch is aan den anderen kant hier zeer sterk overdreven, juist doordat de speculatie zich van een zoo groot deel van den handel in valuta's heeft meester gemaakt. Een rechtstreeks voor de Deutsche valuta geldende reden was wel het besluit van den Oppersten Raad, dat Duitschland gemachtigd is leeningen in het buitenland op te nemen, met toestemming van dezen Raad, welke leeningen dan den voorrang boven andere zullen kunnen genieten.

Zooals gezegd, is de uitwerking op de beurs te Berlijn voor de in den laatsten tijd sterk in koers opgedreven waarden bijna funest geweest. Dalingen van honderden procenten tegelijk behoorden niet tot de uitzonderingen. Deze zouden echter wellicht niet zoo sterk zijn geweest, indien de Berlijnsche bankinstellingen (met uitzondering van de Nationalbank für Deutschland en de Hedy & Co., G. m. b. H.) niet besloten hadden geen enkele beursorder meer te effectueeren, aankoop- noch verkoop-opdrachten, in het tijdvak van 8 tot 17 Maart. De Münchener Bankiersvereniging heeft zich bij dezen maatregel, die bedoeld is als middel, om althans eenige orde in de chaos van achterstalligheid te brengen, aangesloten. Het is de vraag, of onder de thans heerschende omstandigheden in het Deutsche Rijk de maatregel nog verder zal worden gehandhaafd; voorloopig heeft hij echter een grooten aandrang van verkoop-limites te voorschijn geroepen, die alle werden ingediend op den 8sten Maart vóór 2 uur des namiddags. Annuleering van orders wordt wel geaccepteerd, terwijl ook de handel in deviezen, bankbiljetten, enz., op de gewone wijze voortgang heeft. Tegenover de daling in dividend-papieren staat echter de vrij scherpe rijzing van vaste-rente dragende stukken; zoo konden de obligaties der oorlogssleeningen en der oudere Rijks-emissies alle flink in koers monteeren.

Ook te Weenen heeft een teruggang van beteekenis plaats gehad, die echter in de allereerste plaats in het leven is geroepen door de stroefheid op de geldmarkt. Hoewel voor het eerst sinds geruimen tijd de inlagen bij de Oostenrijksche spaarbanken de opnamen hebben overtroffen, heerscht er ter beurze een zeer sterk gebrek aan vlottend kapitaal. De oorzaak hiervan moet gevonden worden in de uitermate groote eischen, die thans aan de banken worden gesteld door de industriele ondernemingen. Deze toch hebben een veel grooter bedrag aan credit noodig, dan vroeger het geval is geweest en hoewel de banken bijna alle reeds tot kapitaals-uitbreiding zijn overgegaan, schijnt dit toch niet voldoende te zijn, om aan alle aanvragen voor industrieel credit te voldoen. Derhalve worden de beurscredieten zooveel mogelijk ingekrompen; reeds is de maatregel genomen, om, indien in het onderpand van een leening een ruiling van fondsen wordt aangebracht, de geheele leening op te zeggen. Op deze wijze wordt het doen van beurstransacties met geleend geld wel uitermate moeilijk gemaakt en dit heeft dan ook omvangrijke liquidaties te voorschijn geroepen.

Te o u z e n t is de stemming ter beurze gedurende het overgrote deel der berichtsperiode zeer vast gebleven. Alleen op den laatsten dag deed zich voor sommige fondsen een scherpe reactie gevoelen, in verband met de gebeurtenissen in Duitschland. Toch waren de meeste afdelingen verhoudingsgewijze geenszins al te ongeanimeerd te noemen.

Voor binnenlandsche staatsfondsen was de tendens eerder goed prijshoudend. Wel gaven sommige soorten fractioneele nadeelige verschillen te aanschouwen, doch hiertegenover kan voor andere een kleine aanwinst worden gesteld. Russische staatsfondsen waren veronachtzaamd en eerder iets lager van toon. In de overige soorten ging slechts zeer sporadisch iets om.

	9 Mrt.	12 Mrt.	15 Mrt.	Rijzing of daling.
6 0/0 Ned. W. Sch.	85 1/2	85 11/16	85 1/4	— 1/4
4 1/2 0/0 " " "	1916	82 7/8	82 3/8	82 11/16 — 3/16

	9 Mrt.	12 Mrt.	15 Mrt.	Rijzing of daling.
4 0/0 Ned. W. Sch.	74	73 1/16	72 11/16	— 1 1/16
3 1/2 0/0 " " "	60 1/8	60 7/8	60 3/8	+ 1/4
3 0/0 " " "	52 15/16	52	52 3/4	— 3/16
2 1/2 0/0 Cert. N. W. S.	45 1/8	45 3/8	45 7/16	+ 3/16
5 0/0 Oost-Indië 1915	88 1/2	88 3/4	88 1/2	
4 0/0 Hongarije Goud	10	10	10	
4 0/0 Oostenr. Kronenrente	6 1/8	7 3/4	7 1/8	+ 1
5 0/0 Rusland 1906	16	15	16	
4 1/2 0/0 Iwangerod Dombr.	16	13	15 7/8	— 1/8
4 0/0 Rusland Cons. 1880	13 1/8	13	13	— 1/8
4 0/0 Rusl. bij Hope & Co.	14 3/4	14 15/16	14 1/16	— 11/16
4 0/0 Servië 1895	18	17 1/2	17 1/2	— 1/2
4 1/2 0/0 China Goud 1898	55	55	53 1/2	— 1 1/2
4 0/0 Japan 1899	54	54	54	
4 0/0 Argentinië Buitenl.	44	44	44	
5 0/0 Brazilië 1895	54 1/2	53 7/8	53 7/8	— 3/8
5 0/0 " " "	1913	51 3/4	54	+ 2 1/4

Zooals reeds gezegd, heeft de locale markt over het algemeen een zeer geanimeerd verloop gehad. Speciale motieven hebben hier eigenlijk niet gegolden, tenzij voor de *scheepvaartmarkt* de verwachting, dat de staking spoedig zou worden opgeheven, als zoodanig mag gelden. Aanleiding hiertoe heeft de rede van den Minister van Arbeid in de Tweede Kamer der Staten-Generaal gegeven, waaruit met eenigen goeden wil kon worden gedistilleerd, dat een verzoenende hand desgewenscht zou worden toegestoken. Een ander heeft echter niet kunnen beletten, dat aan het einde der berichtsperiode een sterk dalende lijn te aanschouwen is geweest.

	9 Mrt.	12 Mrt.	15 Mrt.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	480	459	456	— 24
" " „ gemeig.	470	448 1/2	445 1/4	— 24 3/4
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	260	260	260	
Holl. Alg. Atl. Stoomv.-Mij.	169	168 1/4	168 1/4	— 3/4
Hollandsche Stoomboot-Mij.	239 1/2	232	233 1/2	— 6
Java-China-Japan-Lijn	326 3/4	319 3/4	312	— 14 1/2
Kon. Hollandsche Lloyd	178 1/4	175	173	— 5 1/4
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.	235 3/4	229 3/8	225 1/4	— 10 1/2
Kon. Paketvaart-Mij.	242	237	231 1/2	— 10 1/2
Maatschappij Zeevaart	330	330	330	
Nederl. Scheepvaart-Unie	289	281	278 1/4	— 10 3/4
Nievelt Goudriaan	565	550	560	— 5
Rotterdamsche Lloyd	297 1/2	292	289	— 8 1/2
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	339	339	339	
" " „Nederland”	348 1/2	339	344	— 4 1/2
" " „Noordzee”	131	128	129	— 2
" " „Oostzee”	334 3/4	338 3/4	327 3/4	— 7

Een afzonderlijke bespreking van de overige locale afdelingen zou geen ander nieuws te registreeren hebben. Bijna overal was het verloop hetzelfde: een vaste tendens, met, aan het slot, een zeer plotselinge depressie, toen de gebeurtenissen uit Duitschland, die bovendien zeer summier en dan nog vaak van tegenstrijdigen inhoud waren, hier bekend werden. Een uitzondering vormden enkele *bankaandeelen*, voornamelijk aandelen Rotterdamsche Bankvereniging, waarvan verluide, dat een dividend van 12 pCt. zou worden gedeclareerd. In aansluiting hieraan waren ook aandelen Amsterdamsche Bank tot hooger prijs gezocht.

	9 Mrt.	12 Mrt.	15 Mrt.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	183	184 1/2	185 3/4	+ 2 1/4
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	222 1/4	219 3/4	220 1/2	— 1 3/4
Rotterd. Bankvereniging	134 1/2	139 1/4	140	+ 5 1/2
Amst. Superfosfaatfabriek	135	136	136	+ 1
Van Berkel's Patent	127 1/2	124	127	— 1 1/2
Insulinde Oliefabriek	238	230 1/2	225	— 13
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	96 3/4	96 1/4	96 3/4	
Ned. Scheepsbouw-Mij.	139 3/4	140	140	+ 1/4
Philips' Gloeilampenfabriek	935	922 3/4	931	— 4
R. S. Stokvis & Zonen	580	587 1/2	578	— 2
Vereenigde Blikfabrieken	129 1/8	130	128	— 1 1/8
Compania Mercantil Argent.	250	250 1/2	254	+ 4
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	294	286	282	— 12
Handelsver. Amsterdam	655	647 1/2	636 3/4	— 18 1/4
Holl. Transatl. Handelsver.	104 3/4	106	106	+ 1 1/4
Linde Teves & Stokvis	188	187	187	— 1
VanNierop & Co's Handel-Mij	194	189 3/4	186	— 8
Tels & Co's Handel-Mij	153 1/2	147	146	— 7 1/2
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	240 1/2	232 1/2	231 1/2	— 9
Kon. Petroleum-Mij.	836 1/2	830 3/4	816	— 20 1/2
Orion Petroleum-Mij.	51	50 1/4	50	— 1
Steaia Romana Petr.-Mij.	104	104	103	— 1
Amsterdam-Rubber-Mij.	229	215 3/8	212 1/2	— 16 1/2 *
Nederl.-Rubber-Mij.	117 1/2	112	114 1/2	— 3

* Ex claim.

	9 Mrt.	12 Mrt.	15 Mrt.	Rijzing of daling.
Oost-Java-Rubber-Mij.	338	336	353	+ 15
Deli-Maatschappij	449 1/2	439 1/2	423	- 26 1/2
Medan-Tabak-Maatschappij.	225 1/2	224 1/2	220	- 5 1/2
Senembah-Maatschappij ..	436 1/2	430	405	- 31 1/2

De *Amerikaansche afdeling* was te onzent doorgaans vast, mede in verband met de hogere dollarvaluta. Ook hier echter viel tegen het slot der berichtperiode een reactie te constateeren.

	9 Mrt.	12 Mrt.	15 Mrt.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry ..	149 1/4	154 7/8	148 1/4	- 1
Anaconda Copper	129 1/2	133	128 1/2	- 1
Un. States Steel Corp.	112	111 9/16	109 3/8	- 2 3/8
Atchison Topeka	92 1/8	94 1/8	92 1/2	+ 3/8
Southern Pacific	108 1/2	108 1/2	107 1/8	- 1 3/8
Union Pacific	131 1/2	134 3/4	133 1/2	+ 2
Int. Merc. Marine afgest.	42 9/16	42 1/10	39 3/8	- 2 13/16
" " " " prefs.	162	161 1/2	159	- 3

De *geldmarkt* was ruim; geld op prolongatie noteerde 3 3/4 à 4 pCt.

GOEDERENHANDEL

GRANEN.

16 Maart 1920.

Noord-Amerika gaat voort met minder gunstige weerberichten te zenden, en als gevolg daarvan, toonen alle prijzen in de Vereenigde Staten scherpe stijging. De weerberichten in Europa zijn over het algemeen gunstig. Het eenigszins koudere weer wordt in dezen tijd van het jaar als gunstig beschouwd. Ook van Argentinië en Indië zijn slechts gunstige berichten ontvangen. In Argentinië evenwel zijn de arbeiderstoestanden zoodanig, dat verschepingen uiterst moeilijk zijn.

Zooals reeds vroeger medegedeeld, zijn er in de havens van Rosario en Buenos-Aires werkstakingen; te Buenos-Aires is deze werkstaking evenwel nog slechts gedeeltelijk, zoodat er nog verschepingen plaatsvinden, zij het met groote moeite.

De vraag voor tarwe blijft over de geheele wereld voortduren. Voornamelijk als gevolg van de stijging van den tarweprijs, is ook de maïsprijs mede scherp omhoog gegaan. Tot dit laatste heeft ook medegewerkt het vrijgeven van den maïshandel in Engeland. Tengevolge van den maximumprijs van 65/- was de aanvoer van den handel in den laatsten tijd zeer gering geweest, aangezien de afladers tot dien prijs niet konden verkoopen. Nu de handel weder vrij is, is plotseling tot 84/- à 85/- c.i.f. betaald. De Royal Commission heeft opgave gedaan van de voorraden, die zij nog onverkocht heeft, namelijk ca. 57.000 tons maïs onderweg naar Engeland en 400.000 tons onverscheppt in Argentinië. Vooral de hoeveelheid, die onderweg is, is betrekkelijk ge-

ring, en dientengevolge ontstond er flinke kooplust. Niet-tegenstaande de berichten van den nieuwen oogst van maïs in Argentinië uitstekend zijn, zijn de prijzen scherp gestegen.

Ook lijnzaad deelt in de algemeene willigte. De verschepingen van Argentinië vinden nog steeds voor 3/4 plaats naar Noord-Amerika, maar de hoeveelheid verscheept, is onvoldoende voor de groote vraag naar olie in de Staten. Bij gebrek aan voldoende aanvoeren in de havenplaatsen, is de prijs voor disponibel scherp gestegen en tengevolge daarvan zijn ook de prijzen voor de latere leveringen mede omhoog gegaan. In Europa heeft men deze scherpe stijging slechts in geringe mate gevolgd; vooral de Engelsche markt was iets trager, ofschoon voor stoomend lijnzaad wederom hogere prijzen betaald werden. Er kwamen eenige offertes van Indisch lijnzaad aan de markt voor April/Juni, hetgeen de stemming iets kalmer maakte.

Nederland. Wegens het voortduren der staking kunnen slechts weinig zaken tot stand komen. De aanvoer uit België is niet groot. De voorraden van de Regeering van maïs in het binnenland zijn grotendeels uitgeput en tengevolge hiervan, zijn de binnenlandsche prijzen aanzienlijk gestegen, ofschoon de vraag niet bijzonder groot was. Ook in de aangekomen, doch nog niet leverbare partijen was eenige handel tot verhoogde prijzen. Op later aflading is de markt geheel nominaal. De lijnzaadprijzen stegen hier in overeenstemming met die in het buitenland, doch afdoeningen kwamen niet tot stand, aangezien de vraagprijzen in verband met de oliemarkt geen rekening geven.

SUIKER.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per lopende maand	Londen				New York 96 pCt. Centrifugals	
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per		Amer. Granulated c.i.f.		
			Maart	Juli/ Aug.	Maart		April
12 Mrt. '20	f —	Sh. 72/-	Sh. 85/6	Sh. 67/-	Sh. 90/-	\$ cts. 11,29	
5 " '20	—	72/-	89/-	74/6	90/-	11,41	
12 Mrt. '19	—	64/9	—	23/3	—	7,28	
12 Mrt. '18	—	53/9	14/3	—	—	—	
21 Juli '14	„ 11 13/32	18/-	—	—	—	3,26	

Aan onze suikermarkt ontstond de afgelopen week wat meer vraag wegens de verbetering der buitenlandsche valuta. Houder verhoogden echter hunne vraagprijzen, zoodat er niet veel omging.

In Engeland werden de door den oorlog onderbroken plannen tot vestiging eener bietsuikerindustrie aldaar weder opgenomen en deelt de English Beetsugar Corporation Limited mede, haar fabriek te Cantley (Norfolk) te zullen heropenen en contracten te willen sluiten voor de levering

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Maart	Mats Maart	Haver Mei	Tarwe April	Mats April	Lijnzaad April
13 Mrt. '20	226	152 1/4	83	17,05	8,—	29,40
6 " '20	226	151	83 3/4	16,05 ^{a)}	7,— ^{a)}	27,60 ^{a)}
13 Mrt. '19	226	144	62 1/8	10,65	4,60	19,20
13 Mrt. '18	220	128	89	12,85	6,60 ^{a)}	22,—
13 Mrt. '17	181 3/4 ^{a)}	108 1/4 ^{a)}	58	14,30	9,30 ^{a)}	21,80
20 Juli '14	82 ^{a)}	56 3/4 ^{a)}	36 1/2 ^{a)}	9,40 ^{a)}	6,38 ^{a)}	13,70 ^{a)}

^{a)} per Dec. ^{b)} per Sept. ^{c)} per Maart. ^{d)} per Mei.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten.	15 Maart 1920	8 Maart 1920	15 Maart 1919
Tarwe	—	—	—
Rogge (No. 2 Western) ^{a)}	—	—	—
Maïs (La Plata)	380,—	365,—	—
Gerst (48 lb. feeding) .. ^{b)}	425,—	425,—	—
Haver (38 lb. white cl.) .. ^{c)}	22,—	21,—	—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ^{d)}	235,—	227,50	—
Lijnzaad (La Plata)	980,—	870,—	—

^{a)} p. 2400 K.G. ^{b)} p. 2100 K.G. ^{c)} p. 2000 K.G. ^{d)} per 100 K.G. ^{e)} p. 1000 K.G. ^{f)} p. 1960 K.G.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8-13 Maart 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	8-13 Maart 1920	Sedert 1 Jan. 1920	Overeenk. tijdvak 1919	1920	1919
Tarwe	11.575	74.183	112.603	3.053	20.717	5.970	94.900	118.573
Rogge	—	—	—	—	—	5.840	—	5.840
Boekweit	200	2.500	—	—	—	—	2.500	—
Maïs	405	76.322	13.216	—	14.859	—	91.181	13.216
Gerst	—	2.814	18.883	—	—	—	2.814	18.883
Haver	536	11.012	19.974	—	—	—	11.012	19.974
Lijnzaad	—	5.815	—	—	4.748	—	6.788	—
Lijnkoek	121	20.523	—	—	1.406	—	21.929	—
Tarwemeel	—	5.779	87.439	—	—	7.429	5.779	94.868
Andere meelsoorten	—	3.198	83.606	—	100	—	3.298	83.606

van beetwortels tot Sh 80/— per ton loco fabriek of Sh 70/— loco spoor of boot. Ook de British Sugar Growers Socy. Limited zet thans den door den oorlog gestaakten bouw harer fabriek te Kelhan (Newark on Trent) voort.

De laatste Board of Trade-statistiek luidt:

	Februari		Jan./Febr.	
	1920	1919	1920	1919
	ton	ton	ton	ton
Import riet.....	107.689	37.898	163.470	101.105
„ biet.....	—	—	—	—
„ geraffineerd.	14.103	17.630	60.005	30.421
Totaal.....	121.792	55.528	223.475	138.526
Voorraad in entrepot	264.350	280.200	—	—
„ raffinaderijen	25.850	18.150	—	—
Opbrengst „	46.081	65.987	103.532	133.650
Binnenl. verbruik	103.828	109.482	215.592	198.668
Totale export	106	69	1.560	88

Witte Javasuiker werd in Engeland genoteerd als volgt: Spot Sh 118/—; prompte verscheping Sh 85/6, Juli/Aug. Sh 67/— f.o.b.

Op Java deed zich de verbetering in de buitenlandsche wisselkoersen gelden evenals de stijging der Amerikaansche markt, zoodat ook daar de vraagprijzen van speculanten opnieuw opliepen.

Amerika noteerde — ná tot 11,54c opgelopen te zijn — de afgelopen week voor Spot Centrifugals 11.29c. (verkoopers), terwijl thans de markt weder flauwer is en naar verluidt Cubasuiker verkocht werd tot 9% c. f.o.b.

De Cuba-statistiek is als volgt:

	1920	1919	1918	
Weekontvangst tot 6 Mrt.	153.000	135.532	139.092	tons
Totaal 1 Dec. '19 t. 6 Mrt.	1.381.000	1.221.865	1.228.662	„
Werkende fabrieken	186	192	194	
Weekexport tot 6 Maart..	110.000	75.200	118.183	„
Totale voorraad op 6 Mrt.	421.000	587.000	650.869	„

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 25 Februari 1920.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn deze week in Liverpool bijna dagelijks gedaald, en ten slotte voor de vroegere maanden ruim een penny en voor de latere maanden ongeveer een halve pence lager dan een week geleden. Egyptische katoen is ook lager, zoowel in Alexandrië als in Liverpool en zijn prijzen door winstnemingen en verminderinge speculatie vrij gevoelig gedaald. De lagere prijzen van Amerikaansche katoen hebben geen invloed gehad op garenprijzen, die integendeel vaster zijn dan ooit. Spinners verhoogen hunne noteringen vrij geregeld en hoewel er niet heel veel vraag is, is deze toch voldoende om deze hoogere prijzen te kunnen handhaven. Ringcops en boomen zijn zeer moeilijk te krijgen en ook spinners van inslaggarens zijn nog voor geruimen tijd bezet. Spinners blijven dan ook zeer vast gestemd, eveneens in verband met de te verwachten nieuwe stijging der loonen, welke kwestie weer tegen einde Maart opgelost zal moeten worden. Voor binnenlandsch gebruik is deze week wat minder gedaan, doch voor het Oosten blijft de vraag nog goed. Bombay koopt zoowel 30er en 40er als verschillende soorten van getwijnde garens. Madras is in de markt voor 40er tot 60er mule, welke soorten ook voor de ververijen worden gekocht. Er is een kleine verbetering in de vraag voor het Vasteland en men hoopt, dat dit zal voortduren, daar de fabrieken daar thans beter beginnen te werken. In Egyptische garens gaat zeer weinig om door de zeer hooge prijzen en de onzekere vooruitzichten.

In de doekmarkt is het rustiger daar de vraag van Indië vrijwel heeft opgehouden, hoewel China en de andere markten nog wel koopen willen als zij tenminste een eenigszins redelijke levering kunnen krijgen. Dit blijft echter wel het struikelblok voor vele transacties, daar men in de meeste gevallen wel bereid is de tegenwoordige vraagprijzen te betalen, zoodat de markt dan ook zeer vast blijft. Op de meeste overzeesche markten hebben de verkoopprijzen de huidige pariteit nog niet bereikt en zal het ook nog wel eenigen tijd duren alvorens dit het geval zal zijn.

Manchester, d.d. 3 Maart 1920.

Hoewel de prijzen van katoen op de markten in Amerika de laatste dagen nog al gefluctueerd hebben, voelt men in Liverpool wel degelijk den invloed van het duurdere geld en de mindere vraag van de industrie. Prijzen voor den ouden oogst zijn flauwer, waardoor het verschil tusschen ouden en nieuwen oogst verminderd en men is over het algemeen niet bullish gestemd. De nieuwe oogst zal nog wel te lijden

hebben door gebrek aan werkkrachten, doch de weerberichten zijn beter en er zullen ook veel meer kunstmeststoffen gebruikt worden. Prijzen van Egyptische katoen in Alexandrië zijn zeer belangrijk gedaald en is wel mogelijk, dat deze daling verder zal voortduren ook in verband met de financieele moeilijkheden aldaar.

De positie van de Amerikaansche garens blijft sterk, hoewel de vraag minder groot is. Spinners van grovere nummers hebben nog al te lijden door de transportarbeidersstaking in Nederland, daar verschillende Nederlandsche weverijen groote hoeveelheden grove garens gebruiken. Goede kettinggarens en ook fijnere inslaggarens blijven in prijs stijgen, daar het zeer moeilijk is, daarvoor de benoodigde katoen te krijgen en verschillende spinners om deze reden nu grover spinnen dan vroeger. Zaken in Egyptische garens zijn geheel in de war door de sterke daling van Egyptische katoen en is goede 60er twist thans 6 à 8 d. per lb. lager, terwijl dit verschil voor inslaggarens nog grooter is.

Er is geen verandering in de doekmarkt deze week en prijzen blijven merkwaardig vast. Er gaat echter slechts weinig om, ook al in verband met de kwestie over de hoogere loonen, die thans spoedig beslist zal moeten worden. Indië koopt thans in het geheel niet meer en dhooties kan men thans voor redelijke levering krijgen. China en de andere markten toonen echter meer belangstelling en over het algemeen blijft de markt zeer vast.

25 Febr. 3 Maart

25 Febr. 3 Maart

Liverpoolnoteringen (loco)	T.T. op Indië	2/7 1/4	2/8
F.G.F. Sakellaridis	98,00	85,50	T.T. op Hongkong 5/7 5/8
G.F. No. 1 Oomra	19,10	18,85	T.T. op Shanghai 1) 8/6

1) Feestdag.

Noteeringen voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands).

	15 Mrt. '20	8 Mrt. '20	1 Mrt. '20	15 Mrt. '19	15 Mrt. '18
New York voor Middling ..	41,00 c	40,90 c	40,25 c	28,60 c	33,65 c
New Orleans voor Middling	41,00 c	40,50 c	40,25 c	27,50 c	32,50 c
Liverpool voor Middling	29,04 d	29,94 d	30,90 d	16,08 d ¹⁾	24,15 d

Ontvangsten in, en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen.)

	1 Aug. '19 tot 12 Maart '20	Ooreenkomstige perioden	
		1918—1919	1917—1918
Ontvangsten Gulf-Havens..	3442	2627	2824
„ Atlant. Havens	2383	1486	2182
Uitvoer naar Gr. Brittannië	2412	1469	1763
„ „ 't Vasteland.	2279	1561	1173
„ „ Japan etc...			

Voorraden in duizendtallen

	12 Maart '20	14 Maart '19	15 Maart '18
Amerik. havens.....	1318	1307	1523
Binnenland.....	1192	1458	1172
New York.....	?	87	133
New Orleans.....	?	436	457
Liverpool.....	1047	491	474

1) (14 Maart 1919.

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

La Plata-huiden handhaafden in de afgelopen week de vaste houding, ofschoon zaken kalm zijn bij gebrek aan passende waar.

Van de Frigorificos deelt men mede, dat de slachtingen aanzienlijk teruggegaan zijn en in de maand Januari 1920 circa 60.000 stuks minder geslacht werden dan in Jan. 1919.

Bij de dalende markt in New-York komen voor Noord-Amerika geen zaken tot stand. Duitschland blijft zich interesseeren voor goede droge La Plata-huiden, doch de aanbiedingen in goede waar zijn schaarsch.

Inlandsche huiden: De productie der Huidenclubs over de maanden Januari/Februari werd deze week verkocht, meest voor Duitschland. Ook voor Engeland werd een post inlandsche huiden afgedaan.

Door dezen verkoop zijn de prijzen aan de abattoirs wederom verhoogd en wordt thans circa 65 cent versch gewicht betaald.

Kalfsvellen: zijn alleen tegen sterk verminderde prijzen te plaatsen.

In looistoffen bijna geen aanbiedingen. Prijs van quebracho circa f 60/61,—. In korte looistoffen worden beduidende zaken voor Duitsland afgesloten.
13 Maart 1920.

KOFFIE.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Maart 1920, in duizenden balen.		1920	1919	1918	1917	1916
Voorraad in Europa ..		2.078	558	2.634	3.658	3.379
Stoomend	{ Brazilië ..	301	1.141	151	640	728
n. Europa	{ Oost-Indië ..	?	?	?	?	135
	{ Ver. Staten	—	—	—	—	8
		2.379	1.699	2.785	4.298	4.250
Voorraad Ver. Staten		1.410	922	2.512	2.497	1.900
Stoomend	{ Brazilië ..	654	1.072	523	1.007	495
naar	{ Oost-Indië ..	?	?	?	—	3
Ver. Staten		4.443	3.693	5.820	7.802	6.648
Voorraad in Rio		348 ¹⁾	690 ²⁾	697 ³⁾	263	438
" " Santos ..		877 ⁴⁾	4.124 ⁴⁾	3.979 ⁵⁾	2.203	2.176
" " Bahia ..		23	61	73	30	48

Totaal..... 8.737 11.641 12.557 10.298 9.310
Op 1 Februari 9.309 11.655 12.002 10.601 9.986

Op 1 Juli 10.336 11.702 7.778 7.091 7.538

1) hierin niet begrepen 97 dz. bl.
2) " " " 124 " "
3) " " " 49 " "
4) " " " 2.949 " "
5) " " " 1.939 " "

gekocht door de regeering van San-Paulo.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
13 Mrt. 1920	452.000	11.025	3.469.000	15.500	17 ²⁵ / ₃₂
6 " 1920	419.000	11.300	3.717.000	15.500	18 ¹ / ₃₂
28 Febr. 1920	348.000	11.025	877.000	15.600	18 ⁹ / ₁₆
13 Mrt. 1919	650.000	11.100	3.931.000	13.200	13 ¹ / ₄

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
13 Mrt. 1920....	60.000	1.886.000	59.000	3.552.000
13 Mrt. 1919....	29.000	1.237.000	127.000	5.735.000

RUBBER.

De rubbermarkt vertoende nagenoeg geen verandering in de afgelopen week, ofschoon de verbetering van den £ koers in het buitenland op de prijzen in Engelsch geld drukkend werkte.

De noteringen zijn als volgt: einde vorige week

Prima Crêpe loco	2/6 ¹ / ₄	2 6 ³ / ₄
" Smoked Sheets loco ...	2/6 ³ / ₄	2/6 ³ / ₄
Crêpe April/Juni	2/7	2/7 ¹ / ₂
" Juli/December	2/8	2/9
Hard cure fine Para	2/5	2/6 ¹ / ₂

JAVA THEE.

(Herleid tot 1/1 Kisten.)

Voorraad 31 Januari 1920.....	132131
Sedert aangevoerd	15877
	148008
Sedert afgeleverd	9068
Voorraad heden.....	138940
Waarvan in de eerste hand	72377

Amsterdam, 28 Februari 1920.

VERKEERSWEZEN.**RIJNVAART.**

Week van 8 tot 15 Maart 1920.

Wegens de aanhoudende staking van de havenarbeiders alhier werden in de afgelopen week zoo goed als geen

scheepen aangenomen. Ook te Antwerpen was de aanvoer gering. De scheepshuren, welke aldaar betaald werden, varieerden tusschen 32 en 38 centimes per ton per dag voor groote schepen.

Te sleepen was er weinig; het sleeploon was dientengevolge zeer laag en werd genoteerd met het 100/120-cents-tarief.

Ook in de Ruhrhavens werden geen schepen voor exportkolen naar Rotterdam gecharterd.

De vracht Ruhrort/Antwerpen werd met f 2,40/f 2,50 per ton genoteerd.

De vracht naar den Bovenrijn bedroeg 40 tot 50 pf. per ton per dag. Te sleepen naar den Bovenrijn was er ook zeer weinig en is dientengevolge het sleeploon sterk gedaald. Dit werd in de afgelopen week genoteerd met Mk. 23,— tot Mk. 27,— per ton.

Het sleeploon Mannheim/Straatsburg was tengevolge van den lagen waterstand zeer hoog en werd genoteerd met Mk. 42,— tot Mk. 45,— per ton.

Het water in den Rijn, hetwelk in het begin der week iets wassende was, is thans weder vallende. Cauber Pegel wees einde der week meter 2,13 aan.

SCHEEPVAART.**GRAAN.**

Data	Petrograd Londen R'dam	Odessa Rotterdam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotterdam	Bristol Kanaal	Rotterdam	Engeland
8/13 Maart 1920	—	—	—	2) 8/6	185/-	2112/6
1/6 " 1920	—	—	—	2) 8/6	180/-	2112/6
10/15 Maart 1919	—	—	16/-	15/-	f 90,-	120/-
11/16 Maart 1918	—	—	—	50/-	—	200/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ¹ / ₄	1/11 ¹ / ₄	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rinter	Rotterdam	Gothenburg
8/13 Mrt. 1920	55/-	70/-	75/-	—	—	Kr.50
1/6 " 1920	—	75/-	77/6	—	—	—
10/15 Mrt. 1919	28/-	47/6	50/-	47/6	f 10,-	Kr.45
11/16 Mrt. 1918	69/-	101/3	—	120/-	" 45,-	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d. w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivostok West Europa	Chili West Europa (salpeter)
	8/13 Maart 1920	120/-	170/-	—
1/6 " 1920	120/-	170/-	—	—
10/15 Maart 1919	—	—	—	—
11/16 Maart 1918	275/-	500/-	—	185/-
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

1) Per ton stukgoed. 2) Voor Britsche schepen.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteringen per ton van 1015 K.G.

INKLARINGEN.**DORDRECHT.**

Landen van herkomst	Februari 1920		Februari 1919	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	4	857	—	—
Groot-Brittannië	5	734	—	—
Totaal	9	1.591	—	—
Nationaliteit.				
Nederlandsche ..	3	538	—	—
Britsche	2	650	—	—
Duitsche	3	298	—	—
Grieksche	1	105	—	—
Totaal	9	1.591	—	—

(Gerard Mauritz.)

DE TWENTSCHE BANK

AMSTERDAM - ROTTERDAM - 's-GRAVENHAGE - DORDRECHT - UTRECHT - ZAANDAM

Maandstaat op 29 Februari 1920

DEBET

Aandeelhouders nog te storten	f 1.784.700,—	
Deelneming in de firma's:		
B. W. BLIJDENSTEIN & Co., te Londen;		
B. W. BLIJDENSTEIN Jr., te Enschede;		
LEDEBOER & Co., te Almelo, f 7.503.125,—, waarvan in		
geld gestort	„ 5.953.125,—	
Deelneming in bevriende Bankinstellingen f 6.208.558,42, waar-		
van in geld gestort	„ 4.593.958,42	
		f 12.331.783,42
Fondsen van Aandeelhouders		
te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht....		„ 37.633.250,—
Fondsen door ons gedeponeerd voor rekening van bevriende		
instellingen		„ 5.164.800,—
Kassa, Wissels en Coupons		„ 46.979.654,64½
Nederlandsche Schatkistbiljetten en Schatkistpromessen		„ 17.810.815,05
Daggeldleeningen gegeven		„ 650.000,—
Saldo's bij Bankiers:		
beschikbaar voor eigen gebruik	f 5.537.935,75	
voor rekening van derden	„ 21.767.895,76	
		„ 27.305.831,51
Prolongatiën gegeven		„ 13.537.566,—
Eigen Fondsen en Syndicaten		„ 3.946.226,65
Credietvereniging	f 49.992.441,20½	
Af: loopende Promessen	„ 8.670.000,—	
		„ 41.322.441,20½
Voorschotten tegen Onderpand of Borgtocht en Saldo's Rek. Crt. f 66.363.642,55½		
Af: loopende Promessen	„ 700.000,—	
		„ 65.363.642,55½
Voorschotten op Consignatiën		„ 1.376.375,62
Gebouwen en Safe Deposit		„ 3.609.523,73
		„ 4.986.344,97
	Totaal	f 283.181.710,38½

CREDIT

Kapitaal	f 34.000.000,—	
Reservefondsen	„ 7.532.542,57	
Waarborgfonds Credietvereniging	„ 4.489.817,50	
Reserve Credietvereniging	„ 3.121.589,02	
		f 49.143.949,09
Zieken- en Pensioenfondsen	f 305.819,74	
Reserve voor te verlenen Pensioenen	„ 790.272,80	
		„ 1.096.092,54
Aandeelhouders voor gedeponeerde fondsen		
als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f 1.784.700,—	
in Leen-Depôt	„ 41.013.150,—	
		„ 42.797.850,—
Deposito's		„ 50.664.530,04½
Prolongatie-Deposito's		„ 4.982.125,55
Saldo te ontvangen en te leveren fondsen		„ 696.699,11
Saldo's Rekeningen Courant	f 76.787.497,19½	
„ „ „ voor gelden in het Buitenland ..	„ 21.767.895,76	
„ „ „ Credietvereniging	„ 5.090.992,25	
		„ 103.646.385,20½
Daggeldleeningen genomen		„ 200.000,—
De Nederlandsche Bank		„ 4.059.085,76½
Te betalen Wissels		„ 21.860.504,35
Diverse Rekeningen		„ 4.034.488,73
	Totaal	f 283.181.710,38½

De N.V. Nederlandsche Huistelefoon-Maatschappij

ROTTERDAM

Telefoon 3800

AMSTERDAM

Telefoon N 5580

'S-GRAVENHAGE

Telefoon H 280, 300

LEEWARDEN

GRONINGEN

Telefoon 1555

ARNHEM

Telefoon 2723

levert uit voorraad TELEFOON-, SCHEL-, ELECTR. KLOK-INSTALLATIES, etc., in huur en koop.

Herstelt en onderhoudt onder garantie ook alle niet door haar uitgevoerde installaties.
PROSPECTUS GRATIS.

KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD

AMSTERDAM

Geregelde Passagiers- en
Vrachtdienst met nieuwe,
moderne post-stoomschepen

TUSSCHEN

AMSTERDAM

EN

ZUID-AMERIKA

VIA

BOULOGNE s/M., PLYMOUTH, CORUÑA,
LISSABON, LAS PALMAS, PERNAMBUCO,
BAHIA, RIO DE JANEIRO, SANTOS, MONTE-
VIDEO en BUENOS AIRES.

Gebroeders Merens HAARLEM

FABRIKANTEN VAN
TECHNISCHE
CAOUTCHOUC,
ASBEST-
EN EBONIET-
ARTIKELEN

Telefoon 103

Telegr. adr: Gombfabriek, Haarlem

Jaarbeurs Vreburg Kamers 200-201

VAN RIJN'S
MOSTERD
MOSTERDPOEDER
AZIJN

GEBROEDERS CHABOT ROTTERDAM

KASSIERS en MAKELAARS in ASSURANTIËN

Deposito's. — Rekening-Courant. — Franco Chèque-Rekening.
Aan- en Verkoop van Wissels op het Buitenland. — Aan- en Ver-
koop van Fondsen. — Bewaarneming en Administratie van Effecten.

Oorlogs-, Transport-, Casco-, Brand-, Diefstal- e. a. verzekeringen
van elken aard.

PRACTISCH EFFECTENBOEK

Prijs f 1,25

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij NIJGH & VAN DITMAR'S UITG.-MIJ, Rotterdam

ONTVANG- EN BETAALKAS.

NIEUWE DOELENSTRAAT 20—22, AMSTERDAM.

Rentevergoeding voor gelden à deposito:

met 1 dag opzegging 1½ %

Bedragen tot f 20.000,— terstond betaalbaar.

met 10 dagen opzegging 1¼ %

Voor andere termijnen op nader overeen te komen voorwaarden.

OPEN EN GESLOTEN BEWAARBEVING VOLGENS REGLEMENT.

SAFE-DEPOSIT-INRICHTING.

GEOPEND: op Werkdagen van 8¼ v.m. tot 4½ uur n.m.

op Zaterdagen en Beursvacantiedagen van 8¼ v.m. tot 12 uur.

Loketten van f 2,50 per maand — f 10,— per jaar — en hooger te huur voor
bij de Directie bekende of geïntroduceerde personen.

VERSCHEENEN:

VOORLEZINGEN

over

Zee-Assurantie

DOOR

Mr. A. A. W. van Wuijften Palthe

Procuratiehouder bij de Firma

D. HUDIG & Co.

Makelaars in Assurantiën

ROTTERDAM

Prijs f 3.—

Verkrijgbaar bij den Boekhandel
en bij de Uitgevers M. WYT &
ZONEN, Reederijstraat, Rotterdam.

Aan

**Financieele
Instellingen enz.,
in Nederland**

wordt bericht, dat door de Electriche
Drukkerij van de ondergeteekende met
daaraan verbonden Photo-Zincographi-
sche inrichting wordt geleverd **Aan-
deelen, Obligatiën, Pandbrieven, Rece-
pissen, Cheques, Scrips, Prospectussen**
met verzending aan belanghebbenden,
enz. enz., terwijl haar Algem. Advertentie-
bureau zorg draagt voor het
publiceeren van **leeningen**, als anders-
zins, op zeer **voordeelige voorwaarden**.

Proeven worden gaarne verstrekt.

Desverlangd mondelinge bespreking.

NIJGH & VAN DITMAR'S
Uitgevers-Maatschappij,
Wijnhaven 111—113, Rotterdam.